

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Ekonomická analýza vybrané obchodní korporace na základě vyhodnocení
účetních výkazů

Economic Analysis of Selected Business Corporation on the Basis of Financial
Statements Evaluation

Student: Bc. Petr Miczka

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2018

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Petr Miczka**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně

Téma: Ekonomická analýza vybrané obchodní korporace na základě
vyhodnocení účetních výkazů
Economic Analysis of Selected Business Corporation on Basis of
Financial Statements Evaluation

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika a význam ekonomické analýzy
 3. Metodologický postup ekonomické analýzy vybrané obchodní korporace
 4. Vyhodnocení ekonomické situace vybrané obchodní korporace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Finanční analýza – komplexní průvodce s příklady*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. 160 s. ISBN 978-80-247-5534-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracoval samostatně. Přílohy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.

V Ostravě dne 27. 4. 2018

Bc. Petr Miczka

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Charakteristika a význam ekonomické analýzy.....	7
2.1 Finanční analýza	8
2.2 Uživatelé ekonomické analýzy.....	9
2.3 Vstupní informace ekonomické analýzy	10
2.3.1 Účetní závěrka.....	11
2.3.2 Rozvaha	16
2.3.3 Výkaz zisku a ztráty	20
2.3.4 Přehled o peněžních tocích.....	22
2.3.5 Vazby finančních výkazů	24
2.4 Ukazatele výkonnosti podniku	25
2.4.1 Účetní ukazatele výkonnosti	25
2.4.2 Ekonomické ukazatele výkonnosti	26
2.4.3 Tržní ukazatele výkonnosti	26
3 Metodologický postup ekonomické analýzy vybrané obchodní korporace	28
3.1 Elementární metody finanční analýzy	28
3.2 Analýza absolutních ukazatelů	29
3.3 Analýza rozdílových ukazatelů (Analýza fondů finančních prostředků)	30
3.3.1 Čistý pracovní kapitál.....	30
3.3.2 Čisté pohotové prostředky	31
3.3.3 Čistý peněžně-pohledávkový fond	31
3.4 Analýza poměrových ukazatelů	32
3.4.1 Ukazatele likvidity	32
3.4.2 Ukazatele finanční stability a zadluženosti	33
3.4.3 Ukazatele aktivity	36
3.4.4 Ukazatele rentability	37
3.5 Analýza soustav poměrových ukazatelů	39
3.6 Analýza souhrnných ukazatelů	40
3.6.1 Altmanův model (Z-skóre).....	41
3.6.2 Indexy IN (Indexy důvěryhodnosti).....	41
3.6.3 Tafflerův model	44

3.6.4 Beaverův model.....	44
3.6.5 Index bonity	44
4 Vyhodnocení ekonomické situace vybrané obchodní korporace.....	46
4.1 Základní popis analyzované společnosti.....	46
4.1.1 Informace o účetních metodách a zásadách společnosti ABC s.r.o.	46
4.2. Horizontální a vertikální analýza účetních výkazů.....	47
4.2.1 Horizontální analýza rozvahy	47
4.2.2 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty	50
4.2.3 Vertikální analýza rozvahy	52
4.2.4 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.....	55
4.3 Analýza fondů finančních prostředků	58
4.4 Analýza poměrových ukazatelů	59
4.4.1 Ukazatele likvidity	59
4.4.2 Ukazatele finanční stability a zadluženosti	60
4.4.3 Ukazatele aktivity	62
4.4.4 Ukazatele rentability	64
4.5 Analýza souhrnných ukazatelů	66
4.5.1 Altmanův model	66
4.5.2 Index IN05	67
4.5.3 Index bonity	68
4.5.4 Beaverův model.....	68
4.5.5 Tafflerův model	69
4.6 Vyhodnocení ekonomické situace, doporučení a návrhy	69
5 Závěr.....	72
Seznam použité literatury	74
Seznam zkratk	76
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Podnikatelské prostředí je neustále vystaveno četným vlivům svého blízkého i širšího okolí a v čase prochází mnoha změnami, které se více či méně dotýkají jednotlivých firem. Aby podnik v tomto prostředí obstál před konkurencí a dalšími hrozbami je nutné jeho aktivity řídit způsobem, který povede k zajištění jeho dobrého finančního zdraví. Nedílnou součástí takového řízení je nepochybně provádění ekonomických analýz, jež hodnotí finanční situaci podniku, hledají příčiny zjištěných problémů, poskytují podklady k uskutečňování rozhodovacích procesů, které povedou ke zvyšování výkonnosti společnosti či dokonce mohou do určité míry předpovídat budoucí vývoj.

V praxi se zpravidla jedná o srovnávání a hodnocení vývoje určitých ukazatelů v podobě převážně účetních informací a jejich další zpracování pomocí matematických operací. Hlavní zdroj informací, potřebných k provedení ekonomické analýzy, proto tvoří účetní výkazy. Klíčovými oblastmi takové analýzy jsou zejména schopnost podniku hradit své závazky a dosahovat zisku, analýza zadluženosti a obrátů jeho majetku.

Cílem práce je vyhodnotit ekonomickou situaci vybrané obchodní korporace provedením ekonomické analýzy na základě účetních výkazů společnosti z let 2014 až 2016 pomocí předem stanovených metod a v návaznosti na její výsledky nalézt příčiny zjištěných skutečností a navrhnout možná opatření a doporučení.

Práce je dělena do tří částí. V první části je charakterizována podstata a cíle ekonomické analýzy. Vymezení jsou zde také její uživatelé a jejich zájmy. Pozornost je dále věnována zejména vstupním informacím analýzy. Konkrétně účetní závěrce, její typologii, náležitostem, rozsahu a ověřování auditorem. Následuje popis jednotlivých účetních výkazů a jejich vzájemných vazeb, které představují hlavní zdroj vstupních dat analýzy. Na konci první části jsou rozděleny a stručně charakterizovány ukazatele výkonnosti podniku z pohledu jejich historického vývoje a vazeb na finanční trhy.

Druhá část práce je nejdříve zaměřena na popis metod ekonomické analýzy a jejich základní členění. Následuje popis jednotlivých typů ukazatelů, včetně postupu jejich výpočtu a nastínění způsobu interpretace výsledných hodnot. V závěru druhé části je pozornost věnována soustavám poměrových ukazatelů a souhrnným ukazatelům finančního zdraví podniku.

V třetí části je provedena ekonomická analýza vybrané obchodní korporace za použití vybraných metod, jež byly představeny v předchozí části. Na základě výsledků analýzy je zde vyhodnocen vývoj jednotlivých ukazatelů i celková ekonomická situace podniku.

Při vypracování práce byly použity metody popisu, pozorování, analýzy, syntézy, dedukce a komparace.

2 Charakteristika a význam ekonomické analýzy

Ekonomickou analýzu lze definovat jako zkoumání stavu a vývoje určitého ekonomického systému či jevu, jeho částí a okolí.

Ekonomickým systémem, a tedy předmětem analýzy, je v tomto případě rozuměn podnik, jeho činnosti a výsledky či jeho části a jen určité činnosti.

Zalai (2008) finančně-ekonomickou analýzu rozděluje na dva okruhy. První okruh, jenž by měl stát v popředí zájmu především vrcholového managementu, charakterizuje jako analýzu souhrnných výsledků. Druhým okruhem jsou pak parciální výsledky, které by měly být předmětem zájmů vedoucích pracovníků jednotlivých podnikových útvarů.

V průběhu analýzy dochází k rozkladu ekonomického celku na jeho dílčí části, které jsou následně sledovány, zkoumány a vyhodnocovány tak, aby bylo dále možné nalézt postup k jejich vylepšení. Součástí této analýzy je rovněž proces, při němž dochází ke složení těchto oddělených složek znovu do podoby jednotného celku. Cílem ekonomické analýzy je nalézt možnosti vedoucí ke zvýšení výkonnosti a zlepšení jeho činnosti.

Ekonomické analýzy lze rozdělit v závislosti na jejich pravidelnosti na pravidelné (periodické) a nepravidelné (neperiodické), dále také podle doby, které se týkají na dlouhodobé a krátkodobé (Synek, Kopkáně a Kubálková, 2009).

V rámci ekonomické analýzy je možné analyzovat jak kvalitativní tak i kvantitativní aspekty podniku. Kvalitativní analýza je založena na nefinančních informacích o podniku. Kvantitativní analýza pracuje s finančními informacemi a jejím základem jsou účetní výkazy podniku. Kvantitativní ekonomickou analýzu tak lze ztotožnit s pojmem finanční analýza.

Na podobné bázi jsou rozdělovány také hodnotící kritéria ekonomické analýzy. Ty lze rozdělit na ekonomická hodnotící kritéria, které mívají zpravidla podobu finančních ukazatelů (např. cash flow, likvidita, rentabilita) a mimoekonomická kritéria ve formě nefinančních ukazatelů (např. image firmy a výrobků, kvalita managementu, podíl výrobků na trhu, ekologie, spokojenost zákazníků).

Synek, Kopkáně a Kubálková (2009) za základní typy hodnotících kritérií ekonomické analýzy považují:

- *standardy - srovnání plánovaných hodnot se skutečnými v peněžních i naturálních jednotkách,*
- *časová srovnání - srovnávání absolutních ukazatelů podílem či rozdílem,*
- *konkurenční srovnání (druh srovnání prostorového),*
- *obecné požadavky na chování a jednání pracovníků a uspořádání pracovních elementů aj.*

Přestože v některých případech může mít ekonomická analýza mimo jiné i charakter technického rozboru, je zpravidla větší pozornost v rámci jejího provádění věnována především finanční činnosti podniku.

Aby podnik dosahoval stanovených cílů, je úkolem jeho vedení mimo jiné také plánovat vytváření dostatečného množství finančních zdrojů a jejich efektivní použití. Jedním z nástrojů řízení, prostřednictvím kterých se tak děje, je finanční analýza.

2.1 Finanční analýza

Finanční analýzu lze popsat jako soubor metod a postupů pro celkové hodnocení finanční situace a výkonnosti společností. *Finanční situace, nebo též finanční zdraví podniku, vyjadřuje úroveň všech podnikových aktivit a jedná se tedy o vícekritériální model, jenž se skládá z mnoha dílčích charakteristik a jejich vazeb (Dluhošová, 2010).* K tomuto hodnocení jsou používány zejména poměrové ukazatele. Jejím úkolem však není pouze hodnotit, ale také v návaznosti na její výsledky vyvodit potřebná opatření pro budoucí vývoj podniku.

Dluhošová (2010) uvádí, že finanční analýzu je možné rozdělit do tří fází:

- *diagnózu základních charakteristik finanční situace,*
- *hlubší rozbor příčin zjištěného stavu,*
- *identifikaci hlavních faktorů nežádoucího vývoje a návrh opatření.*

Cílem finanční analýzy je tedy zhodnotit finanční situaci a zajistit podklady, na jejichž základě může management lépe činit rozhodnutí, která povedou ke zlepšování hospodářské situace a výkonu podniku v budoucnu. Výsledky finanční analýzy mohou být nápomocné například pro určování optimální kapitálové struktury, získávání zdrojů financování, rozdělování zisku a mnoho dalších rozhodovacích procesů managementu.

Finanční analýza je zaměřena jak na hodnocení minulosti a současnosti tak i na předpovědi budoucího vývoje. Část analýzy, která je zaměřena na hodnocení minulosti, je označována jako analýza ex post. Označení ex ante je pak užíváno pro analýzu zaměřenou do budoucna.

Podoba analýzy do určité míry závisí na tom, kým je prováděna. Důležitou roli zde hraje přístup k interním informacím o podniku, které nebývají subjektům z jeho vnějšku dostupné. Finanční analýzu lze z hlediska použitých zdrojů informací členit na externí a interní. Informace k provedení externí analýzy jsou čerpány z veřejně přístupných zdrojů. Při zpracování interní analýzy jsou navíc využívány informace vnitropodnikového účetnictví či také statistická, kontrolní a plánovaná data.

K hodnocení ekonomické situace podniku v rámci finanční analýzy existují dva základní přístupy. Těmito přístupy lze finanční analýzu dělit na dvě navzájem provázané části - fundamentální a technickou analýzu.

Základem **fundamentální analýzy** je vzájemná znalost ekonomických i mimoekonomických procesů. Vychází převážně z kvalitativních, ale také kvantitativních informací. Závěry fundamentální analýzy jsou většinou vyvozeny bez použití algoritmizovaných postupů. [11]

Technická analýza je zaměřena především na kvantitativní zpracování dat na základě matematicko-statistických metod, přičemž její výsledky jsou následně interpretovány z kvalitativního hlediska. [10]

2.2 Uživatelé ekonomické analýzy

Výstupy ekonomické analýzy jsou důležitým zdrojem informací pro několik skupin uživatelů uvnitř podniku i v jeho okolí. Podoba analýzy se může lišit podle toho, jaké skupině uživatelů je určena a za jakým účelem je prováděna. Pro některé tyto subjekty je určitý typ ukazatelů relevantnější než pro jiné, a to i z důvodu odlišných a často i opačných zájmů různých skupin zainteresovaných osob. Uživatelé analýzy je možno rozdělit na interní a externí. Mezi interní uživatele patří:

- management podniku,
- statutární a kontrolní orgány,
- odborové organizace,
- zaměstnanci.

Zájem **managementu** se v krátkém období ubírá především k platební schopnosti podniku. Předmětem zájmů se stává struktura zdrojů a finanční nezávislost podniku, ale také jeho ziskovost. Pro **zaměstnance a odborové organizace** jsou pak výsledky analýzy využívány ve vztahu ke mzdám a pracovním místům.

Externími uživateli jsou:

- investoři (vlastníci, akcionáři),
- auditoři,
- věřitelé,
- odběratelé,
- dodavatelé.

Vlastníci prostřednictvím analýzy kontrolují zhodnocení svých investovaných prostředků. Jejich cílem je maximalizace tržní hodnoty vlastního kapitálu, předmětem jejich zájmu jsou proto ukazatele ziskovosti a tržní ukazatele. **Akcionáři** sledují převážně výnosnost akcií a odhady jejího vývoje.

Pro **banky** jako věřitelé je analýza důležitá především z důvodu poskytování peněžních zdrojů v podobě úvěrů a klíčovým ukazatelem je pro ně zejména schopnost podniku je splácet. Sledují tedy likviditu, ziskovost a schopnost podniku

vytvářet finanční prostředky. Podobně jsou na tom **dodavatelé**, které zajímá struktura oběžného majetku a krátkodobých závazků, jimiž je ovlivněna schopnost daného podniku splácet své závazky z obchodních vztahů. **Odběratelé** sledují především kvalitu a rychlost dodání objednávek.

Cíle, kterých chtějí tito uživatelé prostřednictvím analýzy dosáhnout, jsou tedy různé. Předem stanovenému cíli by měla odpovídat také vhodně zvolená metoda analýzy. Volba metody by měla být učiněna s ohledem na její náklady v podobě času i finančních prostředků.

2.3 Vstupní informace ekonomické analýzy

Základním východiskem k provedení ekonomické analýzy jsou bezesporu vstupní data. Úspěšnost a přesnost analýzy se odvíjí od kvality a vypovídací schopnosti informací, které jsou k jejímu provedení použity. K zajištění přesnosti a zamezení zkreslení jejích výsledků by mělo být využito co největší množství dostupných a relevantních dat.

Vstupní data analýzy je možné dělit na interní informace, vztahující se pouze k analyzovanému podniku a externí informace, týkající se nejen daného podniku, ale i jeho okolí (Růčková, 2015). Interní data, v podobě výkazů finančního a vnitropodnikového účetnictví, představují nejvýznamnější zdroj informací finanční analýzy. Zdrojem externích informací jsou například mezinárodní a odvětvové analýzy či analýzy národního hospodářství.

Základním zdrojem informací pro potřeby finanční analýzy jsou výkazy finančního účetnictví. Tyto výkazy jsou nedílnou součástí účetní závěrky, kterou jsou obchodní korporace v České republice povinny dle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví sestavovat. Pro potřeby finanční analýzy jsou klíčové zejména:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- výkaz cash flow.

Výkazy vnitropodnikového účetnictví nejsou legislativně regulovány. Jejich podoba tedy není jednotná, ale odpovídá požadavkům a potřebám jednotlivých podniků. Vnitropodnikové výkazy jsou nejčastěji využívány ke sledování nákladů v různém členění. Tyto informace jsou využívány osobami uvnitř podniku, jedná se tedy o informace interní. Výkazy vnitropodnikového účetnictví jsou vhodným zdrojem dat finanční analýzy, neboť jsou zpravidla na rozdíl od výkazů finančního účetnictví sestavovány častěji než výkazy finančního účetnictví a lze tak díky nim vytvořit detailnější časové řady a zvýšit tak přesnost výstupů analýzy.

Mezi další zdroje finanční analýzy Dluhošová (2010) řadí:

- *finanční informace ve formě výročních zpráv, prognóz finančních analytiků a vedení či burzovní informace,*
- *kvantifikovatelné nefinanční informace, jež obsahují firemní statistiky produkce, odbytu, zaměstnanosti, normy spotřeby a interní směrnice*
- *a nekvantifikovatelné informace, představované zprávami vedoucích pracovníků jednotlivých útvarů firmy, komentáře manažerů nebo nezávislá hodnocení.*

2.3.1 Účetní závěrka

Proces sestavení účetní závěrky spočívá v zaúčtování posledních potřebných účetních operací, uzavření účtů a sestavení účetních výkazů.

Podoba, požadavky a obsahové vymezení položek výkazů finančního účetnictví podnikatelů jsou legislativně upraveny zejména vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o účetnictví.

Účetní závěrka je vždy tvořena:

- rozvahou,
- výkazem zisku a ztráty
- a přílohou.

Součástí účetní závěrky obchodních korporací, jež jsou středními a velkými účetními jednotkami, tvoří navíc přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Povinnost sestavovat přehled o peněžních tocích se nevztahuje na subjekty veřejného zájmu uvedené v písmenech b) až d) § 1a zákona o účetnictví.

Druhy účetních závěrek

Účetní závěrky lze rozdělit podle dne, ke kterému jsou sestavovány, na:

- řádnou,
- mimořádnou,
- mezitímní.

Řádná účetní závěrka je řádnou z hlediska jak času, tak i věcného obsahu a je sestavována k poslednímu dni účetního období.

Mimořádná a mezitímní účetní závěrka slouží k nepravidelným informačním potřebám. Jsou sestavovány k jinému dni než poslednímu dni řádného účetního období, a to za účelem poskytnutí souhrnných účetních informací.

Mimořádná účetní závěrka je obvykle sestavována za období buďto delší, ale zpravidla spíše kratší než 12 měsíců. Důvodem k sestavování mimořádných účetních závěrek bývají například likvidace, konkurz nebo transakce s obchodními společnostmi.

Mezitímní účetní závěrka je druhem mimořádné účetní závěrky. K datu mezitímní účetní závěrky nedochází k uzavírání účetních knih a provedení inventarizace v běžném rozsahu. Inventarizace je prováděna pouze pro účely ocenění majetku a závazků a za účelem dodržení účetní zásady opatrnosti. Mezitímní účetní závěrka nemůže být podkladem pro stanovení daňové povinnosti.

Náležitosti informací obsažených v účetní závěrce

Na informace obsažené v účetní závěrce jsou českou účetní legislativou, ale i mezinárodními standardy účetního výkaznictví, kladeny nároky na jejich určité kvalitativní vlastnosti. Jedná se o tyto charakteristiky:

- srozumitelnost,
- spolehlivost,
- včasnost,
- významnost,
- srovnatelnost,
- rovnováha mezi náklady a přínosy plynoucí z informací.

Srozumitelnost informace je zaručena možností jednotlivě i v souvislostech spolehlivě a jednoznačně určit obsah účetních případů a záznamů a také vazbu mezi účetním záznamem vzniklým seskupením a dílčími účetními záznamy.

Spolehlivá informace je včasná, úplná a podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

Včasnost informace spočívá v jejím získání ve správném čase z hlediska její významnosti a nákladů na její získání.

Informace je považována za **významnou** (relevantní, závažnou), pokud by její neuvedení či její chybné uvedení mohlo ovlivnit úsudek uživatele účetní závěrky.

K dosažení **srovnatelnosti** informací je účetní jednotka povinna používat účetní metody způsobem, který vychází z předpokladu nepřetržitého trvání účetní jednotky (tzv. going concern). V případě ohrožení jejího nepřetržitého trvání v dohledné době, použije účetní jednotka odpovídající účetní metody a je povinna na tuto skutečnost upozornit v příloze účetní závěrky.

Dalším požadavkem, vedoucím ke srovnatelnosti informací, je zajištění stálosti uspořádání a označení položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty, obsahového vymezení jejich položek a způsobů oceňování v jednotlivých účetních obdobích. K případné změně v těchto oblastech by mělo docházet pouze za účelem zpřesnění věrného zobrazení nebo zkvalitnění vypovídací schopnosti účetní závěrky či z důvodu změny předmětu podnikání nebo jiné činnosti.

V situaci, kdy informace za minulé a běžné účetní období nejsou srovnatelné, dochází k úpravě informací minulého účetního období s ohledem na jejich významnost. Tyto úpravy nebo ponechání nesrovnatelných informací je rovněž nutno odůvodnit v příloze účetní závěrky.

Příloha účetní závěrky

Příloha účetní závěrky představuje zdroj dodatečných informací pro potřeby ekonomické analýzy, neboť vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty.

Příloha obchodní korporace musí dále obsahovat tyto informace:

- obchodní firmu nebo název a sídlo,
- identifikační číslo osoby,
- právní formu účetní jednotky, případně informaci o tom, že účetní jednotka je v likvidaci,
- předmět podnikání, případně účel, pro který byla zřízena,
- rozvahový den nebo jiný okamžik, k němuž se účetní závěrka sestavuje,
- okamžik sestavení účetní závěrky,
- podpisový záznam statutárního orgánu účetní jednotky.

Účetní jednotky by měly v příloze uvádět informace, jejichž znalost je významná pro posouzení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky a pro analýzu údajů obsažených v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty. Jedná se zejména o informace o používaných účetních metodách, zásadách a oceňovacím modelu a technice při oceňování reálnou hodnotou, informace o některých specifických druzích závazkových vztahů, popis událostí, které nastaly po rozvahovém dni, popis mimořádných nákladů a výnosů a průměrný přepočtený počet zaměstnanců. Požadavky na množství dalších povinně uváděných údajů se odvíjí od kategorizace účetní jednotky.

Kategorizace účetních jednotek

Zákonem o účetnictví jsou od 1. ledna 2016 účetní jednotky rozděleny do 4 kategorií dle jejich velikosti. Příslušnost účetní jednotky do jednotlivých kategorií závisí na překročení či nepřekročení dvou ze tří sledovaných ukazatelů k rozvahovému dni. Těmito ukazateli jsou:

- **aktiva celkem** (úhrn aktiv zjištěný z rozvahy - netto aktiva),
- **roční úhrn čistého obrátu** (výše výnosů snižená o prodejní slevy, dělená počtem započatých měsíců, po které trvalo účetní období, a vynásobená 12),
- **a průměrný počet zaměstnanců** (průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců podle metodiky ČSÚ).

Kategorie a hraniční hodnoty pro kategorizaci zobrazuje tabulka 2.1.

Novelizací zákona o účetnictví vznikla účetním jednotkám povinnost zařadit se do těchto kategorií k 1. 1. 2016 na základě údajů za účetní období 2015. Účetní jednotky, které nově vznikly či zahájily svou činnost, se v prvním účetním období zařadí do kategorie, u níž lze důvodně předpokládat, že do ní budou spadat k rozvahovému dni prvního účetního období.

Účetní jednotka, jenž ve dvou po sobě následujících rozvahových dnech řádných účetních závěrek překročí, nebo přestane překračovat hraniční hodnoty dvou z výše uvedených ukazatelů, změní svou kategorii od počátku bezprostředně následujícího účetního období.

Tabulka 2.1 Kategorizace účetních jednotek

Kategorie účetní jednotky	Aktiva celkem	Roční úhrn čistého obrátu	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro účetní jednotka <ul style="list-style-type: none">Nepřekračuje alespoň 2 uvedené hraniční hodnoty	9 000 000 Kč	18 000 000 Kč	10
Malá účetní jednotka <ul style="list-style-type: none">Nepřekračuje alespoň 2 uvedené hraniční hodnotyNení mikro účetní jednotkou	100 000 000 Kč	200 000 000 Kč	50
Střední účetní jednotka <ul style="list-style-type: none">Nepřekračuje alespoň 2 uvedené hraniční hodnotyNení mikro ani malou účetní jednotkou	500 000 000 Kč	1 000 000 000 Kč	250
Velká účetní jednotka <ul style="list-style-type: none">Překračuje 2 z uvedených hraničních hodnotZa velkou účetní jednotku je vždy považován subjekt veřejného zájmu a vybraná účetní jednotka	500 000 000 Kč	1 000 000 000 Kč	250

Zdroj: vlastní zpracování, zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví

Rozsah účetní závěrky obchodních korporací

Účetní závěrka je dle zákona o účetnictví sestavována v plném nebo ve zkráceném rozsahu. Výkazy účetní závěrky sestavené v plném rozsahu musí obsahovat všechny položky uvedené v přílohách č. 1 – 3 vyhlášky č. 500/2002 Sb. Položky rozvahy a výkazu zisku a ztráty jsou označovány kombinacemi písmen, římských a arabských číslic a jejich názvem.

Možnost sestavit účetní závěrku ve zkráceném rozsahu se vztahuje pouze na mikro a malé účetní jednotky, bez povinnosti jejího ověření auditorem.

Rozvaha mikro účetních jednotek ve zkráceném rozsahu zahrnuje pouze položky označené písmeny. Malé účetní jednotky jsou s výjimkou rozdělení krátkodobých a dlouhodobých pohledávek v rozvaze povinny vykazovat informace v položkách označenými písmeny a římskými číslicemi.

Dle aktuální právní úpravy sestavují obchodní společnosti výkaz zisku a ztráty vždy pouze v plném rozsahu.

Ověřování účetní závěrky auditorem

Účetní závěrky některých obchodních korporací jsou dobrovolně či povinně ověřovány auditorem. Povinnost ověřování účetní závěrky účetních jednotek je legislativně uložena zákonem o účetnictví. Za určitých okolností může být tato povinnost uložena také zákonem o přeměnách společností.

Podle zákona o účetnictví dochází k povinnému ověřování účetní závěrky auditorem vždy u velkých účetních jednotek, s výjimkou vybraných účetních jednotek, které nejsou subjektem veřejného zájmu a středních účetních jednotek.

Povinnost ověření účetní závěrky auditorem u malých účetních jednotek vzniká, jestliže k rozvahovému dni, za nějž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího, došlo k dosažení či překročení těchto kritérií:

- aktiva celkem ≥ 40 mil. Kč,
- roční úhrn čistého obrátu ≥ 80 mil. Kč,
- průměrný přepočtený počet zaměstnanců v průběhu období ≥ 50 .

V případě malých účetních jednotek, které jsou akciovými společnostmi či svěřenskými fondy, vzniká povinnost takto ověřit účetní závěrku při dosažení či překročení jednoho výše uvedeného kritéria. Ostatním malým účetním jednotkám tato povinnost vzniká při dosažení či překročení dvou z těchto kritérií.

Smyslem auditu je vyjádření názoru nezávislé, kvalifikované osoby na věrohodnost účetních výkazů, zveřejněných vedením účetní jednotky. Auditor ověřuje, zda údaje v účetních výkazech věrně zobrazují stav majetku a závazků, finanční situaci a výsledek hospodaření společnosti v souladu s pravidly předepsanými českými nebo jinými účetními předpisy, často i s mezinárodními standardy účetního výkaznictví. [14]

Auditoři se řídí zákonem o auditorech a mezinárodními auditorskými standardy. V rámci jejich činnosti je jimi přihlíženo i ke skutečnostem a poznatkům v období mezi sestavením účetní závěrky a zpracováním zprávy o auditu, která představuje výstup této činnosti. Účetní jednotky jsou jim povinny poskytovat veškeré potřebné informace, doklady a písemnosti a umožnit jejich přítomnost při inventarizacích, avšak nejsou povinny měnit a opravovat údaje obsažené v účetní závěrce. Názor auditora na účetní závěrku, případně i výroční zprávu a informace v nich uvedené, je

vyjádřen výrokem auditora, který však nelze ztotožňovat s jistotou budoucí životaschopnosti účetní jednotky či jeho pohledem na výkonnost a efektivnost vedení. Výroky auditora mohou být následující:

- bez výhrad,
- výrok s výhradou,
- záporný výrok,
- odmítnutí vydat výrok.

Cílem auditu je tedy zvýšit věrohodnost účetních informací uváděných v účetních závěrkách a výročních zprávách a preventivní působení proti vzniku chyb a podvodů.

2.3.2 Rozvaha

Rozvaha neboli balance je finanční výkaz zobrazující strukturu majetku a zdrojů jeho krytí k určitému okamžiku. Pomocí rozvahy je vykazován stav aktiv a pasiv na konci účetního či jiného sledovaného období. Základem rozvahy je předpoklad, že veškerý majetek (aktiva) musí být financován určitým druhem kapitálu, který představují pasiva. Tato balance je vyjádřena rovnicí $\sum \text{AKTIV} = \sum \text{PASIV}$. Zjednodušenou podobu rozvahy znázorňuje tabulka 2.2. Detailnější členění položek rozvahy je popsáno v tabulce 2.3.

Tabulka 2.2. Základní dělení aktiv a pasiv v rozvaze

AKTIVA	PASIVA
DLOUHODOBÝ MAJETEK	VLASTNÍ KAPITÁL
OBĚŽNÁ AKTIVA	CIZÍ ZDROJE

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

a) Aktiva

Strana aktiv v rozvaze podává obraz o majetkové situaci v podniku. Zobrazuje typy majetku, v nichž je vázán kapitál, jeho ocenění a opotřebení. *Růčková (2015) charakterizuje aktiva jako celkovou výši ekonomických zdrojů, jimiž podnik disponuje v určitém časovém okamžiku, která je ovlivněna těmito faktory:*

- rozsah podnikových výkonů,
- stupeň využití celkového majetku,
- cena majetku.

Hodnota aktiv je v rozvaze vykazována v několika hodnotách. Brutto hodnota zachycuje cenu aktiv v době jejich pořízení (vstupu do účetnictví). Netto hodnota vyjadřuje zůstatkovou cenu aktiv, tedy jejich brutto hodnotu sníženou o oprávy (sumu odpisů) či opravné položky. Součet oprav a opravných položek, jež se vztahují k příslušnému druhu majetku, je v rozvaze uveden ve sloupci korekce. Mimo tyto hodnoty majetku je v posledním sloupci rozvahy uváděna také netto hodnota majetku minulého účetního období.

Aktiva jsou v rozvaze členěna z hlediska jejich likvidnosti do dvou základních skupin, kterými jsou dlouhodobý majetek a oběžná aktiva. Mimo ně lze mezi aktivy nalézt také pohledávky za upsaný vlastní kapitál a časové rozlišení aktiv.

Dlouhodobý nebo také fixní majetek se vyznačuje dobou použitelnosti či dobou držení delší než jeden rok, jeho přeměna v peněžní prostředky probíhá dlouhodobě. Dlouhodobý majetek není jednorázově spotřebováván, ale zpravidla u něho dochází k postupnému fyzickému či morálnímu opotřebení, které je do nákladů společnosti přenášeno formou odpisů. Výjimku zde tvoří finanční majetek, u něhož k opotřebení a odepisování nedochází. Dlouhodobá aktiva dělíme do tří položek:

- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek.

Mezi **dlouhodobý nehmotný majetek** řadíme například nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, ocenitelná práva, software a goodwill.

Dlouhodobý hmotný majetek je tvořen zejména položkami jako jsou stavby, hmotné movité věci a jejich soubory, pěstitelské celky trvalých porostů či dospělá zvířata a jejich skupiny. Mezi dlouhodobý hmotný majetek řadíme také pozemky, umělecká díla a sbírky, které nejsou odepisovány, neboť se u nich v čase nepředpokládá ztráta hodnoty.

Dlouhodobý finanční majetek představují především podíly v jiných obchodních korporacích, cenné papíry s dobou držení či dobou splatnosti delší než 1 rok nebo také zápůjčky a úvěry.

Oběžný majetek je zpravidla spotřebován či jinak využit v době nepřesahující jeden rok. Oběžný majetek není odepisován, ve sloupci korekce však lze nalézt přechodné snížení jeho hodnoty opravnými položkami. Jeho vlastností je vyšší likvidnost, tedy schopnost se rychleji přeměnit v peníze a zajistit včasné uhrazení závazků podniku. *Dluhošová (2010) uvádí, že neustálé udržování určité výše toho majetku je nutné pro zajištění výroby a její plynulosti.* Účetní záznamy o oběžném majetku jsou důležitými vstupními údaji analýzy, zejména při zkoumání likvidity podniku a výpočtu ukazatelů aktivity.

Oběžná aktiva tvoří:

- zásoby,
- dlouhodobé pohledávky,
- krátkodobé pohledávky,
- krátkodobý finanční majetek.

Zásoby podniku mohou být tvořeny materiálem, zbožím či zásobami vlastní činnosti, které se dále podle stádia jejich rozpracovanosti dělí na nedokončenou výrobu, polotovary vlastní výroby a výrobky. Jejich součástí jsou také mladá a ostatní zvířata.

Pohledávky představují právo podniku požadovat na druhé osobě plnění, které vzniklo z určitého závazkového vztahu. Nejčastějším typem pohledávek podniku bývají pohledávky z obchodních vztahů, které typicky vznikají například při dodávání zboží, výrobků či poskytování služeb jiným subjektům. V rozvaze jsou pak rozděleny v závislosti na době zbývajících do jejich splatnosti. V případě, že doba splatnosti pohledávky nepřesahuje jeden rok, je pohledávka klasifikována jako krátkodobá.

Krátkodobý finanční majetek zahrnuje peněžní prostředky v hotovosti a na bankovních účtech, ceniny, krátkodobé úvěry a finanční výpomoci. Jedná se o nejlikvidnější formu majetku podniku označovanou ve finanční analýze též někdy jako pohotovostní platební prostředky. Součástí krátkodobého finančního majetku mohou být rovněž krátkodobé cenné papíry. Jedná se o cenné papíry s dobou splatnosti kratší než 1 rok, či o cenné papíry nakoupené za účelem obchodování s nimi a dosažení zisku.

b) Pasiva

Strana pasiv zobrazuje zdroje financování majetku podniku. Kritérium pro rozdělení kapitálu na straně pasiv je jeho vlastnictví. Pasiva jsou tvořena dvěma základními skupinami, a to vlastním kapitálem a cizími zdroji. Mimo ně lze mezi pasivy také nalézt časové rozlišení pasiv.

Vlastní kapitál je tvořen:

- základním kapitálem,
- kapitálovými fondy,
- fondy ze zisku,
- výsledkem hospodaření minulých let
- a výsledkem hospodaření běžného účetního období.

Základní kapitál je nejvýznamnější složkou vlastního kapitálu. Je tvořen jak peněžními tak i nepeněžními vklady společníků či akcionářů. Jeho výše je zapisována do obchodního rejstříku.

Kapitálové fondy zahrnují ážio, oceňovací rozdíly a ostatní kapitálové fondy.

Z dosaženého zisku jsou účetními jednotkami často tvořeny tzv. **fondy ze zisku**. Nejčastěji se jedná o rezervní fond, statutární či jiný fond. V minulosti měly účetní jednotky povinnost do rezervního fondu přidělovat stanovenou část zisku. V současnosti jim však zákon o obchodních korporacích tuto povinnost již neukládá.

Výsledek hospodaření minulých let zachycuje nerozdělený zisk či neuhrazenou ztrátu předcházejících účetních období.

Výsledek hospodaření běžného účetního období je do rozvahy přenášen z výkazu zisku a ztráty na konci účetního období. Povinností účetní jednotky je ho v následujícím účetním období na základě rozhodnutí orgánů společnosti příslušně rozdělit (výplata podílů či dividend, přiděl do fondů, úhrada ztráty minulých let atd.).

Cizí zdroje představují:

- rezervy,
- dlouhodobé závazky,
- krátkodobé závazky,
- bankovní úvěry a výpomoci.

Rezervy jsou tvořeny na vrub nákladů a představují zadržené částky peněz, které budou vynaloženy v budoucnu (Dluhošová, 2010). Rezervy lze z daňového hlediska rozdělit na zákonné a ostatní. Zákonné rezervy představují tzv. daňově uznatelný náklad. Účel a způsob jejich tvorby je legislativně vymezen zákonem o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. V případě ostatních rezerv se jedná o daňově neúčinný náklad. Účel jejich vytváření je ponechán na rozhodnutí účetní jednotky.

Závazky jsou podobně jako pohledávky rozděleny na krátkodobé a dlouhodobé, v závislosti na lhůtě jejich splatnosti. Krátkodobé závazky představují dluhy podniku, kterými je financován jeho běžný provoz, a měly by být splaceny v časovém horizontu do 1 roku. Jedná se například o závazky vůči dodavatelům, zaměstnancům či správci daně. Dlouhodobými závazky by měly být financovány trvalé složky aktiv. Příkladem mohou být například emitované dlouhodobé dluhové cenné papíry či dlouhodobé dluhy vůči dodavatelům a podnikům ve skupině.

Bankovní úvěry představují zvláštní druh závazku k finančním či v případě výpomocí jiným institucím poskytujícím úvěry, jež jsou zpravidla úročeny. Stejně jako závazky jsou rozdělovány na krátkodobé a dlouhodobé.

Tabulka 2.3 Položky rozvahy

ROZVAHA			
Označení	AKTIVA	Označení	PASIVA
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	A.	Vlastní kapitál
B.	Stálá aktiva	A.I.	Základní kapitál
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	A.II.	Ážio a kapitálové fondy
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	A.III.	Fondy ze zisku
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let
C.	Oběžná aktiva	A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období
C.I.	Zásoby	B.	Rezervy
C.II.	Pohledávky	C.	Závazky
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	C.I.	Dlouhodobé závazky
C.IV.	Peněžní prostředky	C.II.	Krátkodobé závazky
D.	Časové rozlišení aktiv	D.	Časové rozlišení pasiv

Zdroj: vlastní zpracování, vyhláška č. 500/2002 Sb.

2.3.3 Výkaz zisku a ztráty

Podstata výkazu zisku a ztráty spočívá v zobrazení výnosů a nákladů účetní jednotky v předepsaném členění a vyčíslení výsledku hospodaření běžného účetního období jako rozdílu mezi nimi. Jedná se o tokový finanční výkaz, neboť kumuluje spolu související výsledkové účetní operace (náklady a výnosy) za časový interval. V rámci analýzy výkazu zisku a ztráty je pak předmětem zájmu způsob, jakým jeho položky ovlivnily výsledek hospodaření.

Dle české účetní legislativy je možno položky výkazu zisku a ztráty uspořádat a označit v **účelovém** nebo **druhovém** členění nákladů. V obou případech je pak odděleně zjišťován provozní a finanční výsledek hospodaření.

Provozní výsledek hospodaření se vztahuje k hlavnímu předmětu činnosti podniku. Ve většině podniků je představován zejména tržbami z prodeje výrobků a služeb nebo tržbami z prodeje zboží po odečtení provozních nákladů v podobě spotřeby materiálu, energie, nákladů na prodané zásoby, mzdových nákladů a odpisů. Provozní výsledek hospodaření je pak dále tvořen změnou stavu zásob vlastní činnosti, výsledky z prodeje dlouhodobého majetku a ostatními výsledky z provozní činnosti.

Finanční výsledek hospodaření se vztahuje k finanční činnosti podniku. Zachycuje zejména nákladové i výnosové úroky a další náklady a výnosy, které vznikly ve spojitosti s finančním majetkem.

Součet těchto dílčích výsledků hospodaření (výsledek hospodaření před zdaněním) je následně upraven o položku splatné daně z příjmů, případně odložené daně, a vykázán jako výsledek hospodaření po zdanění. Po převodu podílu na výsledku hospodaření společníkům získáváme výsledek hospodaření za účetní období.

Zisk, tedy kladný výsledek hospodaření společnosti, je z hlediska finanční analýzy důležitou položkou výkazu zisku a ztráty, neboť v různých podobách tvoří základ mnoha poměrových ukazatelů. Zisk ve své absolutní podobě rovněž patří mezi účetní ukazatele výkonnosti podniku. Finanční teorie rozlišuje několik podob zisku v závislosti na oddělení vybraných částí jeho výsledku. *Dluhošová (2010)* tyto kategorie zisku rozděluje do pěti kategorií.

EBITDA (Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation Charges) je zisk před úhradou úroků, daní a odpisů, který udává celkový finanční efekt a je generován aktivy daného podniku.

EBIT (Earnings before Interest and Taxes) neboli zisk před úroky a zdaněním či také provozní zisk, měří efekt z hospodářské činnosti bez ohledu na strukturu financování.

EBT (Earnings before Taxes) je zisk před zdaněním, také nazývaný hrubý zisk.

EAT (Earnings after Taxes) je zisk po zdanění neboli čistý zisk. Udává efekt dosahovaný vlastníky.

EAR (Earnings Retained) představuje nerozdělený zisk, tedy EAT snížený o výplatu podílů na zisku nebo dividend.

Zisk v těchto modifikacích vstupuje v rámci finanční analýzy do výpočtu několika řídicích ukazatelů. Tyto ukazatele, zainteresované strany a postup rozkladu znázorňuje schéma 2.1.

Schéma 2.1 Vertikální rozklad výsledku hospodaření

Zainteresované strany	Postup rozkladu	Základní (řídící) ukazatele
	EBITDA	
	-odpisy	
	EBIT	\Rightarrow ROA = EBIT/A
Věřitelé \leftarrow	-úroky	\Rightarrow Úrokové zatížení = úroky/EBIT
	EBT	
Stát \leftarrow	-daň	\Rightarrow Daňové zatížení = daň/EBT
	EAT	\Rightarrow ROE = EAT/E
Akcionáři \leftarrow	-dividendy	\Rightarrow Výplatní poměr = DIV/EAT
	EAR	

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

2.3.4 Přehled o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích je tokový účetní výkaz, pomocí něhož jsou zachyceny přírůstky a úbytky peněžních prostředků (příjmy a výdaje) a jejich rozdíl na konci účetního či případně jiného sledovaného období jako peněžní tok (cash flow), jehož důsledkem je konečný stav hotovosti. Výkaz cash flow tak mimo jiné podává rovněž přehled o tvorbě a užití peněžních prostředků za sledované období, provázanosti finančních a investičních procesů, výši a struktury finančních zdrojů či likviditě.

Cash flow (CF) lze tedy ze statického pohledu vnímat jako výsledek přílivu a odlivu peněžních prostředků, z dynamického hlediska pak jako jejich příliv a odliv v rámci určitého časového intervalu. Tento výsledný peněžní tok je pro finanční řízení podniku důležitou veličinou. Podobně jako zisk bývá využíván pro potřeby finanční analýzy jak ve své absolutní podobě, tak například také při výpočtu některých poměrových ukazatelů či pro investiční hodnocení.

Účelem výkazu o peněžních tocích neboli výkazu cash flow je objasnění příčin změn peněžních prostředků, případně peněžních ekvivalentů za účetní či jiné období. Peněžní prostředky představují peníze v hotovosti a na účtech, peníze na cestě a ceniny. Mezi peněžní ekvivalenty náleží krátkodobý likvidní finanční majetek, který je snadno a pohotově směnitelný a u něhož se nepředpokládají významné změny hodnoty v čase. Jako příklad vyhláška č. 500/2002 sb. uvádí peněžní úložky

s nejvýše tříměsíční výpovědní lhůtou a likvidní cenné papíry k obchodování na veřejném trhu.

Dle české účetní legislativy je výběr metody zpracování přehledu o peněžních tocích ponechán na rozhodnutí účetní jednotky, stejně jako vymezení obsahové náplně peněžních prostředků a ekvivalentů. Její povinností je však uvádět v příloze účetní závěrky položky zahrnované do těchto dvou kategorií či uplatňovanou zásadu pro určení jejich obsahu.

Výkaz cash flow je možno sestavit přímou nebo nepřímou metodou. Přímá metoda spočívá ve vykázání všech příjmů a výdajů ve vhodně zvolených a uspořádaných skupinách a výpočtu cash flow jako rozdílu mezi nimi. *Dluhošová (2010) uvádí, že pro rozborové účely je výhodnější a přehlednější použít nepřímou metodu, kdy je výkaz cash flow stanoven jako součet čistého zisku po zdanění a odpisů za příslušné období a přírůstků nebo úbytků příslušných položek aktiv a pasiv oproti počátečnímu stavu.* Zjednodušený postup výpočtu cash flow nepřímou metodou je zachycen schématem 2.2.

Princip výkazu cash flow je založen na odděleném vykazování peněžních toků z provozní, investiční a finanční činnosti.

Do **provozní činnosti** jsou zahrnovány peněžní transakce spojené s hlavní výdělečnou činností společnosti a transakce, které nelze přiřadit k investiční či finanční činnosti.

Investiční činnost v tomto případě zahrnuje nákup a prodej dlouhodobých aktiv či poskytování úvěrů, zápůjček a výpomocí.

Cash flow z **finanční činnosti** zachycuje změny v aktivitách, jež jsou spojeny se změnami výše a struktury vlastního kapitálu. Jako příklad lze uvést emisi akcií, výplatu dividend či změny nerozděleného zisku. Spadají zde rovněž transakce dotýkající se cizích zdrojů v podobě příjmů a splátek úvěrů a půjček nebo emise a splácení dluhopisů.

Celkový peněžní tok získáme sečtením cash flow z jednotlivých činností. Konečný stav peněžních prostředků na konci účetního období lze zjistit tak, že k jejich počátečnímu stavu přičteme cash flow ze všech činností.

Počáteční stav peněžních prostředků

+ CF z provozní činnosti
+ CF z investiční činnosti
+ CF z finanční činnosti

= Konečný stav peněžních prostředků

Schéma 2.2. Nepřímá metoda výpočtu cash flow

Symbol	Položka
EAT	+ Čistý zisk
ODP	+ Odpisy
Δ ZAS	- Změna stavu zásob
Δ POHL	- změna stavu pohledávek
Δ KZAV	+ změna stavu krátkodobých závazků
CF_{provozní}	= Cash flow z provozní činnosti
Δ DM	- Přírůstek dlouhodobého majetku
CF_{investiční}	= Cash flow z investiční činnosti
Δ BÚ	+ Změna bankovních úvěrů
Δ NZ	+ Změna nerozděleného zisku
DIV	- Dividendy
EA	+ Emise akcií
CF_{finanční}	= Cash flow z finanční činnosti
CF_{celkem}	= Cash flow celkem = CF_{provozní} + CF_{investiční} + CF_{finanční}

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

2.3.5 Vazby finančních výkazů

Výše zmíněné tři základní účetní výkazy jsou navzájem propojeny vazbami, které jsou základem podstaty tzv. tříbilančního systému, který spočívá v přenášení výsledných položek tokových výkazů (výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích) do rozvahy, která zachycuje stavové veličiny. Vazby mezi těmito výkazy znázorňuje schéma 2.3.

Výsledek hospodaření zjištěný ve výkazu zisku a ztráty je v rozvaze zachycen jako položka výsledek hospodaření běžného účetního období. Shoda výše těchto položek v obou výkazech je rovněž jedním ze základních požadavků české účetní legislativy.

Vazba mezi výkazem cash flow a rozvahou spočívá ve zjištěném konečném stavu peněžních prostředků zachycených rovněž v rozvaze jako součást oběžného majetku.

Růčková (2015) rozděluje účetní transakce probíhající mezi těmito výkazy do následujících čtyř kategorií.

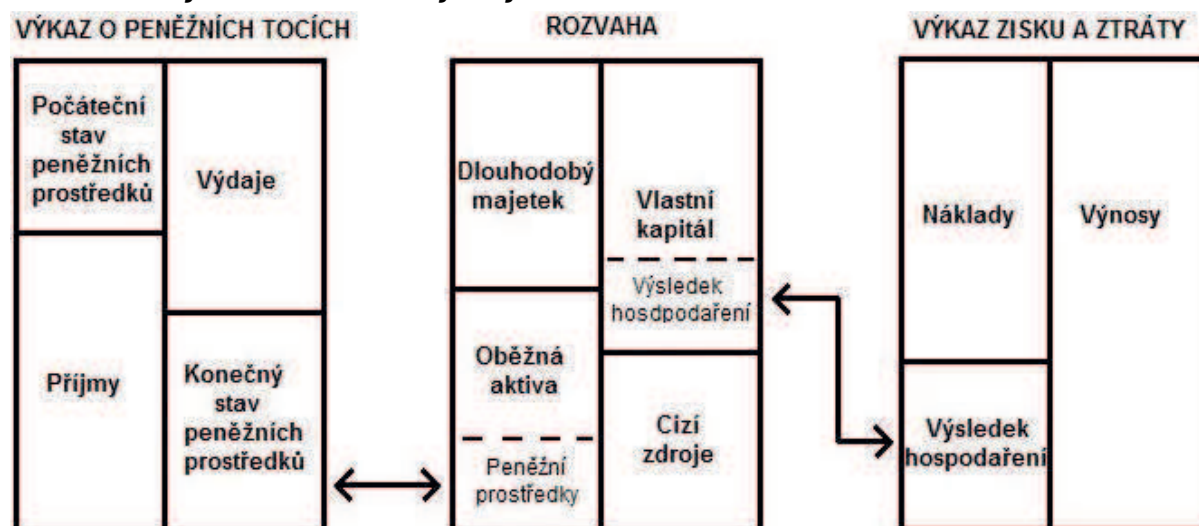
Transakce peněžně účinné, kterými není ovlivněn zisk a nefigurují ve výkazu zisku a ztráty, ale jsou součástí výkazu cash flow a strany aktiv rozvahy.

Transakce ziskově účinné, jimiž nejsou ovlivněny peněžní prostředky a tvoří součást výkazu zisku a ztráty i výkazu cash flow.

Transakce ziskové i peněžně účinné, probíhající prostřednictvím všech tří výkazů.

Transakce neovlivňující zisk ani cash flow, probíhající v rámci rozvahy.

Schéma 2.3 Vazby mezi účetními výkazy.

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

2.4 Ukazatele výkonnosti podniku

Zvyšování výkonnosti podniku lze považovat za jeden ze základních cílů managementu a případně vlastníků či dalších zúčastněných skupin.

Pohled na to, jak měření této výkonnosti provádět, prochází v čase změnami, díky čemuž dochází i k vývoji využívaných ukazatelů výkonnosti. V průběhu času došlo k přesunu pozornosti od účetních ukazatelů k nově vznikajícím ukazatelům orientovaným na tržně vytvářené hodnoty.

Ukazatele výkonnosti lze podle závislosti na tom, jak silně odrážejí působení finančních trhů rozdělit do tří kategorií. Těmito kategoriemi jsou účetní, ekonomické a tržní ukazatele.

2.4.1 Účetní ukazatele výkonnosti

Účetní ukazatele výkonnosti vychází z účetního pohledu na zisk firmy a působení finančních trhů zohledňují nejméně. Absolutními účetními ukazateli jsou například čistý zisk (EAT), provozní zisk (EBIT), zisk před úhradou úroků, daní a odpisů (EBITDA) či provozní cash flow.

Dále zde patří poměrové ukazatele, kterými jsou například ukazatel čistého zisku na jednu akcii či ukazatele rentability, jež jsou založeny na porovnávání zisku a určitých položek účetních výkazů. Ukazatele rentability pak vyjadřují výnosnost těchto položek. Jedná se například o rentabilitu aktiv, vlastního kapitálu a dlouhodobě investovaného kapitálu.

Hodnoty některých ukazatelů rentability však nemusí vždy plně vyjadřovat schopnost podniku generovat zisk. V případě rentability vlastního kapitálu může docházet k vylepšení výsledku skrze zvýšení zadlužení společnosti. Tento ukazatel přesto nalézá uplatnění ve finančních analýzách společností působících v oblasti finančního sektoru.

Jako slabou stránku účetních ukazatelů výkonnosti lze vnímat jejich základ v účetním zisku, jenž nedokáže plně odrážet schopnost vytváření hotovostních toků. Opomíjeny jsou také náklady na kapitál a faktor rizika, který není v účetnictví zachycen. Ve snaze zlepšovat hodnoty účetních ukazatelů existuje rovněž možné riziko záměrného zkreslování výsledků hospodaření v účetnictví firmy.

2.4.2 Ekonomické ukazatele výkonnosti

Vznik ekonomických ukazatelů výkonnosti je spojen se snahou odstranit některé z dříve jmenovaných nedostatků účetních ukazatelů.

Vychází z předpokladu, že vytvořenou hodnotu je možné změřit jen tehdy, pokud jsou výnosy srovnávány s náklady na kapitál.

Podstata ekonomických ukazatelů výkonnosti je spojena se skutečností, že samotná výnosnost nemusí plně vyjadřovat schopnost podniku vytvářet hodnotu pro vlastníky a o vytvoření hodnoty lze tedy hovořit pouze v případě, že výnos z kapitálu převyšuje jeho náklady. Mimo nákladů na kapitál je při jejich výpočtu navíc zohledňován i faktor rizika.

Mezi ekonomické ukazatele patří například:

- Ekonomická přidaná hodnota (EVA),
- Čistá současná hodnota (NPV),
- Cash flow z investic (CFROI).

2.4.3 Tržní ukazatele výkonnosti

Pomocí tržních ukazatelů výkonnosti je podobně jako ukazateli ekonomickými sledováno vytváření či naopak „ničení“ hodnoty. Na rozdíl od ekonomických ukazatelů je však k hodnocení výkonnosti podniku přistupováno z pohledu trhu a slouží spíše k predikci tvorby hodnoty v budoucnu.

Mezi významné tržní ukazatele výkonnosti patří například ukazatel tržní přidané hodnoty (MVA), jehož podstata spočívá v porovnávání tržní hodnoty podniku a výše do něj investovaného kapitálu. Kladný rozdíl těchto hodnot je pak nazýván tržní přidanou hodnotou.

K hodnocení výkonnosti těmito ukazateli se přistupuje u firem, jejichž akcie jsou veřejně obchodovatelné na akciovém trhu. Předpokladem ke směrodatnému výsledku těchto ukazatelů je rozvinutý a efektivně fungující kapitálový trh, díky

kterému kurs akcií zohledňuje co největší množství dostupných informací a v rámci kterého dochází k nepřetržitému oceňování těchto akcií.

Silnější vazba těchto indikátorů na finanční trhy však také vždy nezaručuje přesnější výsledek, neboť ten může být ovlivněn například subjektivně založeným očekáváním investorů či výkyvy trhu.

3 Metodologický postup ekonomické analýzy vybrané obchodní korporace

V rámci provádění ekonomické analýzy lze použít mnoho metod hodnocení ekonomické situace podniku. *Při výběru metod analýzy Růčková (2015) doporučuje zvážit jejich přiměřenost.* Při volbě by měla být zohledněna tato kritéria:

- **Účelnost** - účel, za kterým je analýza prováděna by měl být předem jednoznačně stanoven. Vzhledem k rozdílnosti společností a jejich předmětů podnikání by výběr metody či soustavy ukazatelů měl být prováděn vždy individuálně. Interpretace ukazatelů by měla být provedena citlivě, ale měla by také zohledňovat rizika vyplývající z chybného použití analýzy.
- **Nákladnost** - náklady, které analýza vyvolává, by měly být přiměřené jejich návratnosti.
- **Spolehlivost** - spolehlivost výstupu analýzy závisí na tom, do jaké míry jsou spolehlivá vstupní data.

Členění metod finanční analýzy

Existuje mnoho způsobů členění metod finanční analýzy. *Dluhošová (2010) jako základní uvádí členění na metody deterministické a matematicko-statistické.*

Deterministické metody jsou využívány především k analyzování souhrnného vývoje, struktury, odchylek a pro kombinace trendů a struktury. Vstupní data jsou v rámci deterministických metod čerpána z kratších časových řad.

Matematicko-statistické metody vycházejí z dat většího počtu období. „*Slouží především k posouzení determinantů a faktorů vývoje a k určení kauzálních závislostí vazeb.*“ (Dluhošová, 2010, s. 72). Matematicko-statistické metody zahrnují například regresní analýzu, diskriminační analýzu, analýzu rozptylu a testování statistických hypotéz. [3]

Metody finanční analýzy lze také rozdělit na metody **elementární** a **vyšší**. Vyšší metody se vyznačují většími nároky na ekonomické, matematické a statistické znalosti a užíváním zvláštního programového vybavení. Při obvyklých analýzách podniků jsou v praxi proto více užívány elementární metody analýzy.

3.1 Elementární metody finanční analýzy

Základem elementárních metod finanční analýzy jsou finanční ukazatele. *Finanční ukazatele definuje Růčková (2015) jako formalizované zobrazení hospodářských procesů, nebo také jako číselnou charakteristiku ekonomické činnosti podniku.* Ukazatele elementární analýzy lze rozdělit na ukazatele absolutní, rozdílové, poměrové a souhrnné.

Mezi elementární metody finanční analýzy řadíme:

- analýzu absolutních ukazatelů,
- analýzu rozdílových ukazatelů (analýza fondů finančních prostředků),
- analýzu poměrových ukazatelů,
- analýzu soustav poměrových ukazatelů,
- souhrnné ukazatele hospodaření.

3.2 Analýza absolutních ukazatelů

Absolutní ukazatele jsou primárně představovány hodnotami vybraných položek účetních výkazů. Vzhledem k rozdílům mezi velikostmi jednotlivých podniků, kterými jsou absolutní ukazatele ovlivněny, je vyloučeno jejich použití k mezipodnikovému srovnání. Vývoj absolutních ukazatelů je však sledován v čase. Analýza absolutních ukazatelů se skládá především z horizontální a vertikální analýzy.

Analýza vývojových trendů (horizontální analýza)

Podstata horizontální analýzy spočívá ve srovnávání vývoje absolutních ukazatelů v čase. Předmětem sledování jsou tedy změny v čase ve výši položek účetních výkazů. Na základě zjištěných změn lze do určité míry předpovídat i možný budoucí vývoj trendů. Při odhadu a hodnocení vývoje absolutních ukazatelů je však třeba brát v úvahu i změny v okolí podniku a jejich vliv na podnik. [9] [6]

V rámci analýzy trendů dochází k výpočtu absolutní a relativní změny absolutních ukazatelů, jak ukazují vzorce (3.1) a (3.2).

Absolutní změna je vyjádřena jako rozdíl hodnoty vybraného ukazatele v čase t (běžném období) a jeho hodnoty v čase $t-1$ (předchozím období).

$$\text{Absolutní změna} = \text{Ukazatel}_t - \text{Ukazatel}_{t-1} \quad (3.1)$$

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

Relativní změnu je možné vyjádřit jako podíl absolutní změny k hodnotě ukazatele v předchozím období.

$$\text{Relativní změna} = \frac{\text{Absolutní změna}}{\text{Ukazatel}_{t-1}} \cdot 100 \quad (3.2)$$

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

Analýza struktury (vertikální analýza)

Při provádění vertikální analýzy dochází k vyjádření podílu vybraných položek k souhrnnému absolutnímu ukazateli - společné základně, která představuje 100 %. Postup výpočtu je popsán vzorcem 3.3. Vertikální analýzu je vhodné využívat k rozboru majetkové a finanční struktury, jednotlivých druhů nákladů a výnosů, zisku a peněžních toků. Za základnu je v rámci analýzy rozvahy volena suma aktiv a pasiv. Při analýze výkazu zisku a ztráty mohou být za základnu zvoleny celkové výnosy či

náklady. Při analýze struktury položek účetních výkazů by měl být sledován také jejich vývoj v čase. [3] [9] [6]

$$\text{Podíl na celku} = \frac{U_i}{\sum U_i} \quad (3.3)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

U_i představuje hodnotu dílčího ukazatele, $\sum U_i$ je hodnota souhrnného absolutního ukazatele.

3.3 Analýza rozdílových ukazatelů (Analýza fondů finančních prostředků)

Rozdílové ukazatele jsou využívány především k hodnocení a řízení likvidity podniku. Jejich výpočet spočívá ve vyčíslení rozdílu stavu mezi určitými rozvahovými položkami aktiv a pasiv.

Fondy finančních prostředků představují rozdílové ukazatele, jenž jsou využívány k řízení a analýze finanční situace podniku, především pak jeho likvidity. Fondy je v tomto případě na rozdíl od účetního pohledu rozuměna agregace určitých stavových ukazatelů vyjadřujících aktiva nebo pasiva. Jako čisté fondy se pak označují rozdíly mezi souhrnem určitých položek krátkodobých aktiv a určitých položek krátkodobých pasiv. [11]

3.3.1 Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál (ČPK) je vyjádřen jako rozdíl mezi rozvahovou hodnotou oběžných aktiv a krátkodobými závazky podniku, jak popisuje vzorec (3.4).

$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (3.4)$$

Zdroj: PILÁŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2014

Jako čistý pracovní kapitál lze označit část oběžného majetku, která se během roku přemění na pohotové platební prostředky a po splacení krátkodobých závazků může být použita k uskutečnění podnikových záměrů. Jedná se o část oběžného majetku, která je kryta dlouhodobým kapitálem společnosti. Čistý pracovní kapitál je zobrazen na obrázku 3.1 šedou barvou.

Pro dosažení žádoucí kladné hodnoty tohoto ukazatele musí oběžná aktiva podniku převyšovat sumu krátkodobých závazků. V případě dosažení záporné hodnoty čistého pracovního kapitálu se jedná o tzv. nekrytý dluh, který svědčí o financování části fixních aktiv krátkodobým kapitálem.

Vzorec (3.5) popisuje druhou metodu vyčíslení čistého pracovního kapitálu jako rozdílu částky dlouhodobých zdrojů (suma vlastního kapitálu a dlouhodobých cizích zdrojů) a hodnoty dlouhodobého majetku.

$$\text{ČPK} = \text{dlouhodobé zdroje} - \text{dlouhodobý majetek} \quad (3.5)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Čistý pracovní kapitál jako ukazatel vypovídá o úspěšnosti řízení podniku a jeho likviditě. Růst výše ukazatele by se měl projevovat lepší schopností podniku hradit své závazky a tedy vyšší finanční stabilitou. [3] [11] [9] [6]

Obrázek 3.1 Čistý pracovní kapitál

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*

3.3.2 Čisté pohotové prostředky

Čisté pohotové prostředky (ČPP) představují rozdíl mezi pohotovými peněžními prostředky a okamžitě splatnými závazky. Výpočet ČPP znázorňuje vzorec (3.6). Vypovídají o okamžité likviditě právě splatných závazků podniku. Na rozdíl od čistého pracovního kapitálu dochází k porovnání pouze nejlikvidnější části oběžných aktiv s aktuálně splatnými závazky.

$$\text{ČPP} = \text{pohotové finanční prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky} \quad (3.6)$$

Zdroj: PILÁŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2014*

Do pohotových peněžních prostředků mohou být zahrnuty buďto:

- pouze peníze v hotovosti a na běžných účtech (nejvyšší stupeň likvidity)
- nebo peníze v hotovosti, na běžných účtech, ale také i jejich ekvivalenty (šeky, směnky, krátkodobé cenné papíry, krátkodobé termínované vklady, které jsou v podmínkách fungujícího kapitálového trhu snadno přeměnitelné na peníze) [3] [9]

3.3.3 Čistý peněžně-pohledávkový fond

Čistý peněžně-pohledávkový fond analyzuje rozdíl mezi likvidnější částí oběžných aktiv než ČPK, avšak o něco méně likvidní částí než ČPP, a krátkodobými závazky. Lze jej považovat za kompromis mezi dvěma předešlými ukazateli. Výpočet ČPPF je popsán vzorcem (3.7).

$$\text{ČPPF} = \text{oběžná aktiva} - \text{zásoby} - \text{nelikvidní pohledávky} - \text{krátkodobé závazky} \quad (3.7)$$

Zdroj: PILÁŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2014*

3.4 Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele jsou v rámci finanční analýzy užívány nejhojněji. Jsou vypočteny jako podíl jedné položky účetních výkazů ke druhé. Jsou také základem paralelních a pyramidových soustav ukazatelů.

Analýza poměrovými ukazateli je nejrozšířenější a nejpoužívanější metodou finanční analýzy. Součástí metody je velké množství ukazatelů, u nichž dochází k vyjádření vzájemného vztahu mezi dvěma či více absolutními ukazateli. Zdrojem vstupních dat převážné většiny poměrových ukazatelů jsou účetní výkazy. Poměrové ukazatele mohou vyjadřovat jak podíl části na celku, tak i poměr samostatných veličin, tedy poměr položek dvou různých účetních výkazů (např. tržby a aktiva). [11]

Jejich výhodou je relativně snadné podání základního přehledu o finanční situaci podniku a možnost nejen časového ale i prostorového porovnání.

Výsledky poměrových ukazatelů slouží jako prostředek k identifikaci oblastí, jež vyžadují podrobnější rozbor, ale také jako vstupní informace složitějších matematických modelů. Poměrové ukazatele jsou zaměřeny především na oblast rentability, likvidity, finanční stability a zadluženosti, aktivity (obratu), kapitálového trhu a peněžních toků.

3.4.1 Ukazatele likvidity

Likvidita vypovídá o schopnosti podniku hradit své závazky. Je ovlivněna především rychlostí inkasa pohledávek a prodejností zásob. Ukazatele likvidity jsou založeny na poměrování oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Oběžná aktiva v rámci analýzy likvidity představují možný zdroj úhrady krátkodobých závazků. Mezi krátkodobé zdroje jsou zahrnovány krátkodobé závazky a krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci. K analýze likvidity podniku jsou nejčastěji používány tyto poměrové ukazatele:

- ukazatel běžné likvidity,
- ukazatel pohotové likvidity,
- ukazatel okamžité likvidity.

Běžná likvidita (likvidita III. stupně)

Ukazatel běžné likvidity porovnává celkovou výši oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Vypovídá tedy o tom, kolikrát je možné krátkodobé závazky uhradit oběžným majetkem. „Pro úspěšnou činnost podniku je rozhodující, aby krátkodobé dluhy v době jejich splatnosti podnik kryl z takových složek majetku, které jsou pro tento účel určeny a aby nevyužíval těch, které jsou určeny pro jiné účely, například v zájmu splácení dluhů neprodával hmotný majetek.“ (Dluhošová, 2010, s. 83) K výpočtu běžné likvidity je přistupováno prostřednictvím vzorce (3.8).

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (3.8)$$

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

Udávána doporučená hodnota ukazatele se pohybuje v rozmezí 1,5 – 2,5. Do výpočtu ukazatele běžné likvidity by neměly být zahrnovány nelikvidní části oběžných aktiv jako nepoužitelné a zároveň neprodejně zásoby či nedobytné pohledávky. Hodnota ukazatele může být také ovlivněna metodou ocenění zásob či odložením nákupu.

Pohotová likvidita (likvidita II. stupně)

Ukazatelem pohotové likvidity jsou odstraněny některé nedostatky předchozího ukazatele, neboť jsou do jeho čitatele zahrnovány pouze pohotové prostředky. Podobně jako u předchozího ukazatele by zbývající oběžná aktiva měla být očištěna o nedobytné pohledávky a pohledávky s uplynulou dobou splatnosti. Pohotovou likviditu vypočítáme dle vzorce (3.9).

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (3.9)$$

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

Doporučená hodnota ukazatele by se měla pohybovat v rozmezí 1 – 1,5. Jestliže ukazatel nabývá alespoň hodnoty 1, lze předpokládat, že k úhradě krátkodobých závazků může dojít bez nutnosti prodeje zásob. Hodnocen by měl být vývoj ukazatele v čase, přičemž by růst jeho hodnoty měl indikovat zlepšování platební schopnosti podniku.

Okamžitá likvidita (likvidita I. stupně)

Do výpočtu okamžité likvidity vstupuje pouze nejlikvidnější část oběžného majetku, označována jako pohotové platební prostředky (peníze v hotovosti, peníze na běžných účtech a šeky). V některých případech lze mezi pohotové platební prostředky zahrnout také některé druhy vysoce likvidních cenných papírů. Okamžitá likvidita je vypočtena dle vzorce (3.10).

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotové platební prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (3.10)$$

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

Ukazatel by měl nabývat hodnot od 0,2 do 0,5. *Dluhošová (2010) uvádí, že ukazatel okamžité likvidity by měl sloužit spíše k dokreslení úrovně likvidity podniku, neboť se jedná o poměrně nestabilní ukazatel.*

3.4.2 Ukazatele finanční stability a zadluženosti

Finanční stabilita podniku je v rámci finanční analýzy posuzována na základě vztahu mezi majetkem podniku a zdroji jeho financování. Významným faktorem, jenž finanční stabilitu podniku ovlivňuje, je především struktura zdrojů krytí aktiv.

Podíl vlastních a cizích zdrojů financování podniku podává informace o zadluženosti podniku. Ta je důsledkem skutečnosti, že aktivity a majetek podniku jsou v praxi běžně financovány nejen vlastním kapitálem, ale také cizími zdroji. Zadluženost podniku nelze považovat za vyloženě negativní jev, neboť vyšší zadluženost nemusí nutně vypovídat o snížené platební schopnosti. Zvyšování zadluženosti finančně stabilního podniku může navíc přispívat k růstu ziskovosti. Úkolem vedení podniku by mimo jiné mělo být nalezení optimální výše zadluženosti, tedy optimální výše poměru vlastního a cizího kapitálu.

K hodnocení finanční stability a zadluženosti podniku jsou používány následující ukazatele.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech

Dlouhodobá finanční stabilita podniku je hodnocena zejména ukazatelem podílu vlastního kapitálu na aktivech. Hodnota ukazatele vypovídá o finanční samostatnosti podniku, jinak řečeno o míře, do jaké je podnik schopen krýt majetek vlastním kapitálem. Ukazatel lze vypočítat dle vzorce (3.11).

$$\text{Podíl vlastního kapitálu na aktivech} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (3.11)$$

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza

Je žádoucí, aby hodnota ukazatele v čase rostla, avšak příliš vysoká hodnota ukazatele může vypovídat o snižování výnosnosti investovaných zdrojů.

Stupeň krytí stálých aktiv

Ukazatel stupně krytí stálých aktiv představuje modifikaci předchozího ukazatele. Poměřována je však pouze výše dlouhodobých zdrojů a stálých aktiv. Dle tzv. „zlatého bilančního pravidla“ by měla být stálá aktiva kryta dlouhodobými zdroji, hodnota ukazatele by tedy měla dosahovat nejméně 100 %. Hodnotu ukazatele vypočteme vzorcem (3.12).

$$\text{Stupeň krytí stálých aktiv} = \frac{\text{dlouhodobé zdroje}}{\text{stálá aktiva}} \quad (3.12)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Majetkový koeficient (finanční páka)

Ukazatel finanční páky je využíván k měření finančního rizika. S rostoucí hodnotou ukazatele roste i věřitelské riziko. Při výpočtu ukazatele postupujeme dle vzorce (3.13)

$$\text{Majetkový koeficient} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (3.13)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Celková zadluženost

Ukazatel celkové zadluženosti je představován podílem cizích zdrojů na celkových aktivech, jak popisuje vzorec (3.14). Celková zadluženost tak podává informaci o tom, z jaké části je majetek podniku financován cizím kapitálem.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (3.14)$$

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza

Ukazatel je využíván k posouzení věřitelského rizika, přičemž vyšší hodnota ukazatele indikuje vyšší riziko nesplacení úvěrů. Za doporučenou je považována hodnota 30 % - 60 %, přičemž je však nutné přihlédnout k odvětví, v němž firma podniká.

Zadluženost podniku bývá někdy rozdělována na dlouhodobou a běžnou. Do výpočtu dlouhodobé zadluženosti podniku jsou zahrnuty pouze dlouhodobé cizí zdroje. Běžná zadluženost pak porovnává krátkodobý cizí kapitál s celkovými aktivy.

Zadluženost vlastního kapitálu

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu vyjadřuje poměr mezi cizím a vlastním kapitálem. K výpočtu ukazatele je používán vzorec (3.15).

$$\text{Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (3.15)$$

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

Hodnota ukazatele by se ideálně měla pohybovat v rozmezí 80 % až 120 %. Zároveň je však nutné přihlédnout k fázi vývoje firmy.

Úrokové krytí

Ukazatel úrokového krytí podává informaci o tom, kolikrát jsou úroky pokryty provozním ziskem společnosti neboli kolikrát je možné úroky provozním ziskem uhradit. Úrokové krytí vypočteme pomocí vzorce (3.16)

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{EBIT}{\text{úroky}} \quad (3.16)$$

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza

V situaci, kdy ukazatel dosahuje hodnoty 1, postačuje provozní zisk podniku pouze k úhradě úroků. Hodnoty menší než 1 svědčí o tom, že provozní zisk nepostačuje ani k úhradě nákladů cizího kapitálu. Čím vyšší hodnoty je v rámci tohoto ukazatele dosaženo, tím lepší je finanční situace podniku. Dle některých zdrojů literatury lze hodnoty 3 až 6 považovat za postačující.

Převrácená podoba ukazatele úrokového krytí je označována jako úrokové zatížení a vypovídá o tom, jak velká část zisku je úroky odčerpána.

3.4.3 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity podávají informace o tom, jak efektivně je podnikový majetek využíván. Poměřována je výše celkových nebo jednotlivých druhů aktiv s hospodářskými aktivitami podniku, vyjádřenými zpravidla tržbami. Předmětem hodnocení je zde jejich přiměřenost. Nadbytek aktiv, která nejsou podnikem řádně užívána, sebou přináší vznik neúčelných nákladů. *Sedláček (2011) pak uvádí, že naopak jejich nedostatkem podnik přichází o výnosy, které by mohl získat využitím potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí.*

V rámci analýzy poměrovými ukazateli aktivity jsou využívány zejména dva typy ukazatelů. Prvním typem ukazatelů je obratovost aktiv, jež měří, kolikrát se za dané období určitý druh aktiva „obráť“. Druhým typem ukazatele je doba obratu, která je vyjádřena počtem dnů potřebných k jednomu obratu.

Obrat celkových aktiv

Ukazatelem obratu celkových aktiv je měřena intenzita využití celkového majetku. Hodnota ukazatele udává počet obrátek za sledované období. Ten by neměl být nižší než 1. Vyšší hodnoty ukazatele vypovídají o efektivnějším užití majetku. „*Nízké hodnoty ukazatele indikují nepřiměřenou majetkovou vybavenost podniku a jeho neefektivní použití.*“ (Knápková, Pavelková, Šteker, 2014, s. 104) Obrat celkových aktiv je vypočten vzorcem (3.17). [2] [6]

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktiva celkem}} \quad (3.17)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Doba obratu aktiv

Ukazatel doby obratu aktiv udává počet dnů, během nichž dojde k obratu celkových aktiv ve vztahu k tržbám. Pro podnik jsou žádoucí krátké doby obratu aktiv. Hodnota ukazatele je ovlivněna strukturou aktiv. Čím větší podíl na celkovém majetku zaujímá dlouhodobý majetek podniku, tím delší je zpravidla doba obratu. Dobu obratu celkových aktiv vypočteme podle vzorce (3.18).

$$\text{Doba obratu aktiv} = \frac{\text{aktiva} \cdot 360}{\text{tržby}} \quad (3.18)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Doba obratu zásob

Ukazatel doby obratu zásob měří dobu vázanosti zásob v podniku před jejich spotřebou či prodejem. *V případě zásob zboží a výrobků lze na tento ukazatel nahlížet také jako na ukazatel likvidity, neboť podává informaci o tom, během kolika dnů dochází k jejich prodeji a tím přeměně v hotovost či pohledávku.* (Sedláček, 2011). Ukazatel je využíván jak pro jednotlivé druhy zásob, tak pro všechny zásoby jako celek. Průměrný stav zásob je tradičně porovnáván s tržbami podniku, přestože

mezi nimi neexistuje přímá vazba. K vnitropodnikovému srovnání je však vhodné namísto tržeb použít náklady na spotřebu či prodej. Vzorec (3.19) zobrazuje postup výpočtu doby obratu zásob.

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{zásoby \cdot 360}{tržby} \quad (3.19)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek udává průměrnou dobu úhrad vystavených faktur. Doba obratu pohledávek je srovnávána s běžnou dobou splatnosti pohledávek. V případě, že je hodnota ukazatele vyšší, nedochází ke včasné úhradě pohledávek odběrateli. Doba obratu pohledávek vypočteme vzorcem (3.20).

$$Doba\ obratu\ pohledávek = \frac{pohledávky \cdot 360}{tržby} \quad (3.20)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

Doba obratu závazků

Doba obratu závazků vypovídá o tzv. platební morálce podniku vůči dodavatelům. Udává počet dní, během nichž dojde k úhradě dodavatelských úvěrů. Z pohledu analyzovaného podniku jsou žádoucí vyšší hodnoty ukazatele. Naopak z pohledu dodavatelů jsou preferovány jeho nižší hodnoty. Doba obratu závazků je porovnávána také s dobou obratu pohledávek, přičemž by ji doba obratu závazků měla přesahovat nebo být alespoň stejně dlouhá. [11] [9] [6]

Dobu obratu krátkodobých závazků je možné zjistit pomocí vzorce (3.21).

$$Doba\ obratu\ závazků = \frac{závazky \cdot 360}{tržby} \quad (3.21)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku

3.4.4 Ukazatele rentability

Rentabilita (ziskovost, výnosnost) odráží schopnost podniku vytvářet nové zdroje financování a dosahovat zisku za pomoci vloženého kapitálu. Analýza rentability spočívá v porovnávání zisku s kapitálem, prostřednictvím kterého bylo zisku dosaženo. Rentabilita podniku je hodnocena na základě několika ukazatelů, které využívají různé formy vloženého kapitálu. Při výpočtu ukazatelů rentability jsou v praxi využívány také různé kategorie zisku, jež byly podrobněji charakterizovány v části 2.3.3 této práce.

Rentabilita aktiv (Return on Assets)

Ukazatelem rentability aktiv je poměřován zisk podniku s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financována (Sedláček, 2011). Rentabilitu aktiv (ROA) vypočítáme pomocí vzorce (3.22).

$$ROA = \frac{EBIT}{aktiva} \quad (3.22)$$

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

Pro účely porovnávání podniků se stejnými daňovými podmínkami a podílem cizích zdrojů na celkovém kapitálu je možné využít vzorec (3.23), kde je provozní zisk EBIT nahrazen čistým ziskem (EAT) zvýšeným o tzv. zdaněné nákladové úroky. [2]

$$ROA = \frac{EAT + úroky \cdot (1-t)}{aktiva} \quad (3.23)$$

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

Rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity)

Ukazatelem rentability vlastního kapitálu je sledována výnosnost vlastních zdrojů podniku, tedy kapitálu vloženého vlastníky. Rentabilitu vlastního kapitálu (ROE) lze vyčíslit pomocí vzorce (3.24).

$$ROE = \frac{EAT}{vlastní kapitál} \quad (3.24)$$

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

Hodnota ukazatele je ovlivňována ziskem společnosti, poklesem úrokové míry cizího kapitálu a velikostí podílu vlastních zdrojů na celkovém kapitálu. „*Poklesne-li ukazatel rentability proto, že došlo ke zvýšení podílu vlastního kapitálu na celkových zdrojích z důvodu kumulace nerozděleného zisku z předchozích účetních období, signalizuje to chybnou investiční politiku společnosti, která nechává zahálet vytvořené prostředky.*“ (Dluhošová, 2010, s. 81).

Ukazatel ROE je využíván k časovému srovnání, ale také ke srovnání s výnosností jiných potenciálních investic. K porovnání jsou používány zejména tzv. bezrizikové investice (např. nákup státních dluhopisů), neboť na rozdíl od podnikání s nimi není spojeno riziko. [6] [11]

Rentabilita tržeb (Return on Sales)

Ukazatel rentability tržeb (ROS) udává, kolik korun zisku přináší jedna koruna tržeb. Do jmenovatele jsou zahrnovány tržby z prodeje zboží, vlastních výrobků i služeb. Ukazatel vypočteme vzorcem (3.25).

$$ROS = \frac{zisk}{tržby} \quad (3.25)$$

Zdroj: KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady

V praxi se lze setkat s několika modifikacemi ukazatele rentability tržeb v závislosti na tom, k jakému druhu srovnání slouží. Při mezipodnikovém srovnání je

do čitatele vzorce dosazován provozní zisk (EBIT), aby došlo k eliminaci zkreslujících vlivů. Pro vnitropodnikové porovnání v čase je vhodné použít čistý zisk (EAT). [2] [11]

Rentabilita nákladů

Ukazatel rentability nákladů udává, jak velká část čistého zisku je vygenerována vynaložením 1 Kč nákladů. Preferovány jsou vyšší hodnoty ukazatele před nižšími, neboť tak dochází k lepšímu zhodnocení vynaložených nákladů. Způsob výpočtu rentability nákladů je popsán vzorcem (3.26). [2]

$$\text{Rentabilita nákladů (ROC)} = \frac{\text{EAT}}{\text{celkové náklady}} \quad (3.26)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku.

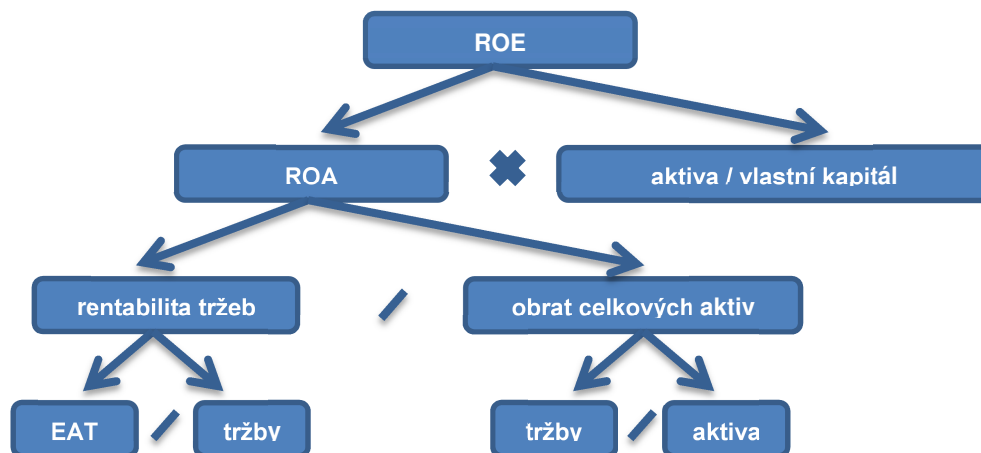
3.5 Analýza soustav poměrových ukazatelů

Analýza výkonnosti podniku pomocí dříve uvedených syntetických ukazatelů vykazuje určité nedostatky ve vypovídací schopnosti, neboť jejich prostřednictvím dochází k oddělenému hodnocení jednotlivých oblastí činnosti podniku. Mezi těmito oblastmi a ukazateli však existují určité vzájemné vazby. K analýze těchto vazeb slouží soustavy ukazatelů. Ty jsou rozdělovány na paralelní soustavy ukazatelů, u nichž nedochází k rozkladu vrcholového syntetického ukazatele a pyramidové soustavy ukazatelů.

Pyramidové soustavy ukazatelů spočívají v rozboru vrcholového syntetického ukazatele pomocí aditivních a multiplikativních vazeb a v jeho vyjádření matematickou rovnicí. „Základní myšlenkou pyramidové soustavy je postupný rozklad vrcholového ukazatele na dílčí ukazatele, který slouží k identifikaci a kvantifikaci vlivu dílčích činitelů na vrcholový ukazatel.“ (Dluhošová, 2010, s. 93)

Nejběžněji používanou pyramidovou soustavou ukazatelů je pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu (ROE), neboli Du Pont rozklad. Rozklad ukazatele ROE je zachycen ve schématu 3.1.

Schéma 3.1 Pyramidový rozklad ukazatele ROE

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza

Podrobnější rozklad tohoto ukazatele lze také vyjádřit vzorcem (3.27).

$$ROE = \frac{EAT}{E} = \frac{EAT}{EBT} \cdot \frac{EBT}{EBIT} \cdot \frac{EBIT}{T} \cdot \frac{T}{A} \cdot \frac{A}{E} \quad (3.27)$$

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*.

$\frac{EAT}{EBT}$ je zde chápán jako daňová redukce zisku, $\frac{EBT}{EBIT}$ jako úroková redukce zisku, $\frac{EBIT}{T}$ je rentabilita tržeb, $\frac{T}{A}$ je obrat celkových aktiv a $\frac{A}{E}$ je finanční páka.

3.6 Analýza souhrnných ukazatelů

K analýze a komplexnímu posouzení výkonnosti a finančního zdraví podniku jsou mimo dříve uvedené metody často používány také souhrnné ukazatele neboli souhrnné indexy. Společným znakem souhrnných ukazatelů je, že zpravidla vyjadřují úroveň finančního zdraví podniku prostřednictvím pouze jednoho čísla. K celkovému hodnocení pomocí souhrnných indexů jsou využívány výsledky analýz jednotlivých oblastí hospodaření podniku (poměrové ukazatele) s ohledem na vazby a souvislosti mezi nimi i výsledkem.

Souhrnné ukazatele lze rozdělit na:

- **bankrotní modely**
- **a bonitní modely.**

Smyslem bankrotních modelů je rozpoznat, zda společnosti v blízké době nehrozí úpadek. Jsou založeny na předpokladu, že ohrožené společnosti před bankrotem vykazují určité příznaky, a to nejčastěji v podobě problémů s likviditou, s výši čistého pracovního kapitálu a rentabilitou kapitálu. Bankrotní modely jsou někdy také označovány jako indikátory včasné výstrahy. [6]

Mezi bankrotní modely patří například:

- Altmanův model (Z-skóre),
- indexy IN (indexy důvěryhodnosti),
- Tafflerův model,
- Beaverův model.

Pomocí bonitních modelů je diagnostikováno finanční zdraví firmy a možnost jejího zhoršení. Firmy jsou na základě výsledného koeficientu kategorizovány do určitých skupin bonity. Bonitní modely tedy slouží především k mezipodnikovému srovnávání. [10]

Bonitními modely jsou například:

- Tamariho model,
- Kralickův Quick-test,
- Index bonity,
- Grünwaldův index bonity.

3.6.1 Altmanův model (Z-skóre)

Z-skóre je bankrotním modelem, založeným na diskriminační analýze. Model v původní podobě z roku 1968 byl určen společnostem kótovaným na burze cenných papírů. Následně byl model upraven i pro společnosti bez veřejně obchodovatelných akcií. Přestože je v tomto modelu do první proměnné X_1 obecně dosazována hodnota oběžných aktiv, doporučuje Sedláček (2011) i Kalouda (2017) v podmínkách českého ekonomického prostředí použít spíše hodnotu čistého pracovního kapitálu, kde jsou oběžná aktiva očištěna o hodnotu krátkodobých závazků. Postup výpočtu hodnoty Z u společností bez obchodovatelných akcií je popsán vzorcem (3.28).

$$Z = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,42 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5 \quad (3.28)$$

Zdroj: KALOUDA, František. Finanční analýza a řízení podniku.

Význam proměnných X_i je následující:

$X_1 = (\text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé zdroje}) / \text{celková aktiva}$

$X_2 = \text{nerozdělený zisk} / \text{celková aktiva}$

$X_3 = \text{provozní zisk (EBIT)} / \text{celková aktiva}$

$X_4 = \text{účetní hodnota základního kapitálu} / \text{celkové dluhy}$

$X_5 = \text{tržby} / \text{celková aktiva}$

Jestliže je hodnota $Z \geq 2,9$ je finanční situace podniku uspokojivá a pravděpodobnost bankrotu je minimální. O finančních problémech a vysoké pravděpodobnosti bankrotu vypovídají hodnoty $Z \leq 1,2$. Jestliže se Z nachází v rozmezí hodnot 1,2 až 2,9 hovoříme o tzv. „šedé zóně“, kdy je finanční situace společnosti nevyhraněná kvůli neprůkaznému výsledku, neboť Altmanova metoda pro tento interval nepodává spolehlivé výsledky.

3.6.2 Indexy IN (Indexy důvěryhodnosti)

Pro posouzení finančního zdraví, výkonnosti a důvěryhodnosti firem v podmínkách českého podnikatelského prostředí byly Inkou a Ivanem Neumaierovými na základě matematicko-statistických modelů a praktických zkušeností z analýz českých firem postupně vytvořeny čtyři souhrnné ukazatele s názvem indexy IN, které se svou konstrukcí podobají Altmanovu Z-skóre. Nejčastěji je z nich v praxi využíván bankrotní model IN95. Následující modely lze zařadit spíše mezi modely bonitní.

Index IN95

Model IN95 slouží k ročnímu hodnocení finančního zdraví a odhadování platební neschopnosti firmy z pohledu věřitele. Na rozdíl od předchozího modelu zde existuje možnost přihlédnout k odvětví, v němž podnik působí a jednotlivým poměrovým ukazatelům dle tohoto kritéria přiřadit příslušné váhy významnosti V_i . Při

použití těchto odvětvových vah je pak podnik zařazen mezi dobré či špatné v rámci příslušného odvětví. Na podnik lze také dosazením vah za celou ekonomiku nahlížet z pohledu celé ekonomiky (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013).

Postup výpočtu ukazatele IN95 je zachycen vzorcem (3.29).

$$IN95 = V_1 \cdot A + V_2 \cdot B + V_3 \cdot C + V_4 \cdot D + V_5 \cdot E + V_6 \cdot F \quad (3.29)$$

Zdroj: KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*.

Význam proměnných rovnice (3.29):

A = aktiva / cizí kapitál

B = EBIT / nákladové úroky

C = EBIT / celková aktiva

D = tržby / celková aktiva

E = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

F = závazky po lhůtě splatnosti / tržby

V_1 až V_6 představují váhy poměrových ukazatelů.

Interpretace výsledků Indexu IN95 jsou popsány v tabulce 3.1.

Tabulka 3.1 Interpretace výsledků IN95

IN > 2	podnik s dobrým finančním zdravím
1 < IN ≤ 2	ani zdravý, ani nemocný podnik (podnik s možnými problémy)
IN < 1	finančně slabý podnik

Zdroj: KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*.

Index IN99

Model IN99 je zaměřen na hodnocení výkonnosti podniku z pohledu vlastníka. Váhy tohoto ukazatele jsou zde pevně stanoveny pro všechna odvětví, a to s ohledem na jejich význam pro dosažení ekonomického zisku. [11]

Index IN99 plní doplňkovou funkci předchozího indexu. Věřitelské hledisko je doplněno o pohled investora (vlastníka), jehož zájmem primárně není likvidita a schopnost úhrady závazků, ale zhodnocení vloženého kapitálu a vytvoření hodnoty. Jak již bylo zmíněno části 2.4.2 předchozí kapitoly, k vytvoření hodnoty v podobě ekonomického zisku může dojít pouze, pokud výnosnost vlastního kapitálu převýší jeho alternativní náklady. Model IN99 je vhodné použít právě v situacích, kdy je velmi obtížné alternativní náklady vlastního kapitálu vyčíslit. [11]

Hodnotu ukazatele IN99 vypočteme dle vzorce (3.30).

$$IN99 = -0,017 \cdot A + 4,573 \cdot C + 0,481 \cdot D + 0,015 \cdot E \quad (3.30)$$

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*

Význam proměnných v tomto i následujících indexech IN zůstává stejný jako v případě IN95. Interpretace výsledků tohoto modelu lze nalézt v tabulce 3.2.

Tabulka 3.2 Interpretace výsledků IN99

$IN > 2,07$	podnik dosahuje kladné hodnoty ekonomického zisku
$1,42 \leq IN \leq 2,07$	situace není jednoznačná, spíše dochází k tvorbě hodnoty
$1,089 \leq IN \leq 1,42$	nerozhodná situace, podnik má přednosti, ale i výraznější problémy
$0,684 \leq IN \leq 1,089$	podnik spíše netvoří hodnoty
$IN < 0,684$	podnik má zápornou hodnotu ekonomického zisku (ničení hodnoty)

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

Index IN01

Index IN01 je kombinací dvou předchozích ukazatelů a spojuje tedy jak pohled věřitele, tak i vlastníka. Výpočet indexu je prováděn pomocí vzorce (3.31).

$$IN01 = 0,13 \cdot A + 0,04 \cdot B + 3,92 \cdot C + 0,21 \cdot D + 0,09 \cdot E \quad (3.31)$$

Zdroj: KALOUDA, František. Finanční analýza a řízení podniku.

Tabulka 3.3 Interpretace výsledků IN01

$IN > 1,77$	podnik dosahuje kladné hodnoty ekonomického zisku
$0,75 \leq IN \leq 1,77$	šedá zóna – podnikem není tvořena hodnota, ale nebankrotuje
$IN \leq 0,75$	existence podniku je ohrožena (spěje k bankrotu)

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

Index IN05

Index IN05 je poslední verzí této řady indexů. Jedná se o aktualizovanou podobu indexu IN01, jež vznikla testováním dat průmyslových podniků v roce 2004. Úpravou prošla váha ukazatele „C“ i hranice klasifikace podniků. Vzorcem (3.32) je popsána rovnice výpočtu tohoto ukazatele.

$$IN05 = 0,13 \cdot A + 0,04 \cdot B + 3,97 \cdot C + 0,21 \cdot D + 0,09 \cdot E \quad (3.32)$$

Zdroj: KALOUDA, František. Finanční analýza a řízení podniku.

Tabulka 3.4 obsahuje hraniční hodnoty pro klasifikaci a hodnocení podniků na základě výsledků indexu IN05.

Tabulka 3.4 Interpretace výsledků IN05

$IN > 1,6$	lze předpovídat uspokojivou finanční situaci podniku
$0,9 < IN \leq 1,6$	šedá zóna – nevyhraněné výsledky
$IN < 0,9$	podnik je ohrožen vážnými finančními problémy

Zdroj: KALOUDA, František. Finanční analýza a řízení podniku.

3.6.3 Tafflerův model

Tafflerův model posuzuje riziko bankrotu společnosti. Diskriminační funkce modelu spojuje 4 poměrové ukazatele. Tato funkce je popsána vzorcem (3.33).

$$Z = 0,53 \cdot R_1 + 0,13 \cdot R_2 + 0,18 \cdot R_3 + 0,16 \cdot R_4 \quad (3.33)$$

Zdroj: KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*.

Za proměnné R_i dosadíme:

R_1 = zisk před zdaněním (EBT) / krátkodobé závazky

R_2 = oběžná aktiva / cizí kapitál

R_3 = krátkodobé závazky / celková aktiva

R_4 = tržby / celková aktiva

- Pro výsledek vyšší než 0,3 existuje nízká pravděpodobnost bankrotu.
- Pro výsledek nižší než 0,2 existuje vyšší pravděpodobnost bankrotu.

3.6.4 Beaverův model

Beaverův bankrotní model je založen na sledování trendů vybraných poměrových ukazatelů, které často mohou odrážet finanční problémy podniků. Model vznikl na základě pozorování těchto ukazatelů u dvou stejně velkých skupin firem srovnatelných velikostí, působících ve stejném odvětví. Do jedné skupiny byly zařazeny firmy, které nebankrotovaly. Do druhé skupiny byly zařazeny firmy, které zbankrotovaly i firmy, které vykazovaly znaky bankrotu. Dle autora modelu W. H. Beaver a mohou poměrové ukazatele vypovídat o riziku bankrotu již pět let před ním. [2] Trendy a hlavní poměrové ukazatele tohoto modelu jsou popsány v tabulce 3.5.

Tabulka 3.5 Ukazatele a trendy Beaverova modelu

Ukazatel	Trend u ohrožených firem
Vlastní kapitál/aktiva celkem	klesá
Přidaná hodnota/aktiva celkem	klesá
Bankovní úvěry/cizí zdroje	roste
Cash flow/cizí zdroje	klesá
Provozní kapitál/aktiva celkem	klesá

Zdroj: DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*

3.6.5 Index bonity

„Index bonity (nazývaný též indikátor bonity) je založen na multivariační diskriminační analýze podle zjednodušené metody.“ (Sedláček, 2011, s. 109) Hodnotu indexu vypočteme vzorcem (3.34).

$$IB = 1,5 \cdot \frac{CF}{závazky} + 0,08 \cdot \frac{aktiva}{závazky} + 10 \cdot \frac{EBT}{aktiva} + 5 \cdot \frac{EBT}{tržby} + 0,3 \cdot \frac{zásoby}{tržby} + 0,1 \cdot \frac{tržby}{aktiva} \quad (3.34)$$

Zdroj: KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*.

Čím vyšší hodnoty je v rámci indexu bonity dosaženo, tím lepší je finančně-ekonomická situace podniku. Hodnocení výsledků tohoto ukazatele je blíže popsáno tabulkou 3.6.

Tabulka 3.6 hodnocení finanční situace podniku dle indexu bonity

Hodnota IB	Hodnocení
$\leq - 2$	<i>extrémně špatná</i>
$\leq - 1$	<i>velmi špatná</i>
≤ 0	<i>špatná</i>
< 1	<i>určité problémy</i>
≥ 1	<i>dobrá</i>
≥ 2	<i>velmi dobrá</i>
≥ 3	<i>extrémně dobrá</i>

Zdroj: Vlastní zpracování, SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku

4 Vyhodnocení ekonomické situace vybrané obchodní korporace

Tato část práce obsahuje popis analyzované společnosti ABC s.r.o., rozbor jejího hospodaření v letech 2014 až 2016 pomocí horizontální a vertikální analýzy, rozdílových, poměrových a souhrnných ukazatelů. Analýza byla provedena na základě účetních výkazů společnosti, jež jsou součástí přílohy č. 1, 2, 3, 4, 5 a 6.

4.1 Základní popis analyzované společnosti

Společnost ABC s.r.o. vznikla v roce 2002 a zabývá se oblastí kovoobrábění. Předmětem podnikání společnosti ABC je kromě kovoobráběčství také kovářství, podkovářství a dále pak výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona. Její výrobky nachází uplatnění především v oblastech stavebního, energetického a automobilového průmyslu.

ABC s.r.o. má od svého založení až doposud jediného společníka, který je nositelem všech práv valné hromady a zároveň je také jediným jednatelem. Základní kapitál společnosti při jejím založení byl tvořen peněžitým vkladem v hodnotě 200 000 Kč. Výše základního kapitálu byla plně splacena a zůstala nezměněna až do dnešní doby.

Společností ABC je kladen důraz především na kvalitu jejích výrobků, která je prověřena mnoha audity a potvrzena četnými certifikáty jakosti a na vzdělávání a osobní rozvoj svých zaměstnanců.

Firma ABC s.r.o. zaměstnávala v roce 2014 průměrně 63 zaměstnanců, v roce 2015 pak 59 zaměstnanců. V roce 2016 průměrný počet zaměstnanců vzrostl na 66.

4.1.1 Informace o účetních metodách a zásadách společnosti ABC s.r.o.

ABC s.r.o. je zařazena do kategorie malých účetních jednotek. Na základě v minulosti platné účetní legislativy byly jak rozvaha, tak výkaz zisku a ztráty společnosti za rok 2014 sestaveny ve zjednodušeném rozsahu. Účetní výkazy v následujících letech byly sestaveny již v plném rozsahu.

Účetním obdobím společnosti ABC je kalendářní rok. V průběhu období podrobených analýze došlo k několika změnám v metodách a způsobech účtování zásob. Pro jejich účtování byl v roce 2014 využit způsob B. V období roku 2015 přešla účetní jednotka na účtování zásob způsobem A, kdy při vyskladňování zásob byla využita metoda FIFO. V roce 2016 bylo zachováno použití způsobu A, avšak při vyskladňování zásob byla použita metoda váženého aritmetického průměru.

Pořizované zásoby a dlouhodobý majetek společnosti je oceňován pořizovacími cenami. Zásoby vlastní výroby jsou oceňovány na úrovni vlastních nákladů výroby. Pohledávky a závazky jsou v účetnictví společnosti oceněny jmenovitou hodnotou. Část dlouhodobého majetku společnosti je daňově odepisována rovnoměrně a část zrychleně. Odpisový plán účetní jednotky stanovuje rozdílnou výši účetních a

daňových odpisů. Rozdíl mezi účetní a daňovou zůstatkovou cenou dlouhodobého majetku vedl v roce 2015 a 2016 ke vzniku odloženého daňového závazku. K přepočtu údajů v cizích měnách společnost používá aktuální platný kurz ČNB.

4.2. Horizontální a vertikální analýza účetních výkazů

Analýza absolutních ukazatelů rozvahy a výkazu zisku a ztráty bude v této části práce provedena pomocí horizontální a vertikální analýzy. Horizontální analýzou jsou sledovány změny absolutních hodnot položek účetních výkazů i jejich relativní změna. Vertikální analýza se zabývá strukturou majetku, zdrojů jejich krytí, nákladů a výnosů. Při její aplikaci je vyjadřován procentní podíl jednotlivých položek ke stanoveným základnám, kterými jsou v tomto případě celková bilanční suma, náklady a výnosy.

4.2.1 Horizontální analýza rozvahy

K vyjádření absolutních a relativních změn položek rozvahy byly použity vzorce (3.1) a (3.2). Zkoumané změny ve výši položek rozvahy jsou vždy vyjádřeny jako rozdíl mezi dvěma jednotlivými účetními obdobími. V rámci této části jsou nejprve analyzována aktiva společnosti a poté její pasiva.

Horizontální analýza aktiv

Z analýzy trendů aktiv v tabulce 4.1 lze zaznamenat, že v průběhu let 2014 a 2015 došlo k nárůstu výše celkových aktiv sledované společnosti a jejímu následnému poklesu během období roku 2016. Majetek společnosti se v roce 2014 oproti předchozímu roku zvýšil o 3 946 tis. Kč, což představuje nárůst o 11,1 %. V průběhu období 2015 došlo k ještě výraznějšímu růstu výše majetku ve výši 9 596 tis. Kč, který představoval meziroční změnu oproti minulému období o 24,29 %. Zvýšení celkové sumy aktiv bylo v letech 2014 a 2015 ovlivněno zejména růstem výše dlouhodobého hmotného majetku. Významného nárůstu si lze v roce 2015 všimnout také u krátkodobých pohledávek a časového rozlišení, které jsou však v rámci oběžných aktiv vzájemně kompenzovány poklesem výše zásob a krátkodobého finančního majetku. V porovnání s tímto účetním obdobím v roce 2016 celková aktiva poklesla o 1 782 tis. Kč, tedy o 3,63 %. Tento pokles byl vyvolán změnou ve struktuře oběžných aktiv, konkrétně tedy značným nárůstem objemu zásob a zároveň snížením objemu krátkodobých pohledávek.

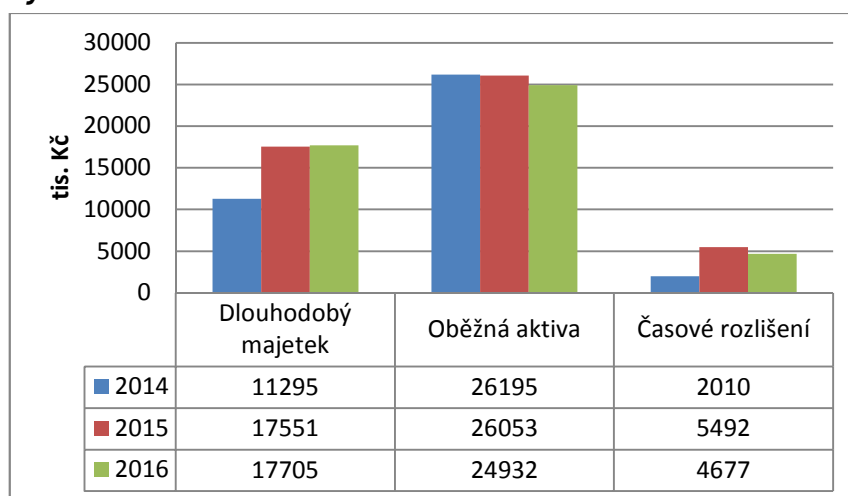
Tabulka 4.1 Absolutní a relativní změny aktiv v průběhu let 2014 - 2016

Položka	Absolutní změna v tis. Kč za období			Relativní změna v % za období		
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Aktiva celkem	3946	9596	-1782	11,1	24,29	-3,63
Dlouhodobý majetek	4129	6256	154	57,62	55,39	0,88
DNM	-38	-37	-38	-28,15	-38,14	-63,33
DHM	4167	6293	192	59,27	56,20	1,1
Oběžná aktiva	113	-142	-1121	0,43	-0,54	-4,30
Zásoby	-210	-3814	5144	-1,73	-31,91	63,22
Krátkodobé pohledávky	-1230	6397	-6233	-9,69	55,80	-34,90
Krátkodobý finanční majetek	1553	-2725	-32	126,67	-98,06	-59,26
Časové rozlišení	-296	3482	-815	-12,84	173,23	-14,84

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě grafu 4.1 můžeme konstatovat, že se objem oběžných aktiv společnosti v letech 2014 až 2016 výrazně nezměnil a byl tedy udržován v přibližně stálé výši. K nárůstu a následnému mírnému poklesu došlo jak u dlouhodobého majetku, tak u časového rozlišení.

Graf 4.1 Vývoj výše aktiv

Zdroj: vlastní zpracování

Horizontální analýza pasiv

Z analýzy trendů v oblasti pasiv zachycených v tabulce 4.2 lze rozpoznat, že růst výše aktiv v prvním sledovaném období byl kryt zvyšováním hodnoty vlastního kapitálu i cizích zdrojů. Vlastní kapitál se v roce 2014 oproti roku 2013 zvýšil o 4 402 tis. Kč, tedy o 40,18 %, díky dosažení vyššího výsledku hospodaření běžného účetního období. Cizí zdroje se v tomto období zvýšily o 2 473 tis. Kč, což představuje meziroční nárůst o 11,49 %.

Zvyšování hodnoty aktiv v následujícím období bylo kryto cizími zdroji, které se oproti roku 2014 zvýšily o 11 513 tis. Kč, tedy o 47,99 %. Výše vlastního kapitálu

v tomto období poklesla o 4 978 tis. Kč. Vlastní kapitál se tedy v roce 2015 oproti předchozímu roku snížil o 32,42 %. Z vývoje struktury pasiv lze usoudit, že přírůstek stálých aktiv byl financován dlouhodobými závazky a dlouhodobými bankovními úvěry v souladu s dříve zmíněným „zlatým bilančním pravidlem“.

V následujícím roce se suma vlastního kapitálu oproti roku 2015 zvýšila o 4 707 tis. Kč. Tento meziroční nárůst o 45,35 % lze přisoudit zvýšení výsledků hospodaření minulých let i běžného účetního období. U cizích zdrojů v tomto období však naopak došlo k jejich poklesu o 4 091 tis. Kč, tedy o 11,52 %, v důsledku snížení objemů krátkodobých i dlouhodobých závazků, včetně bankovních úvěrů. Snížování výše těchto cizích zdrojů svědčí o splacení významné částí závazků, vzniklých v předchozích obdobích.

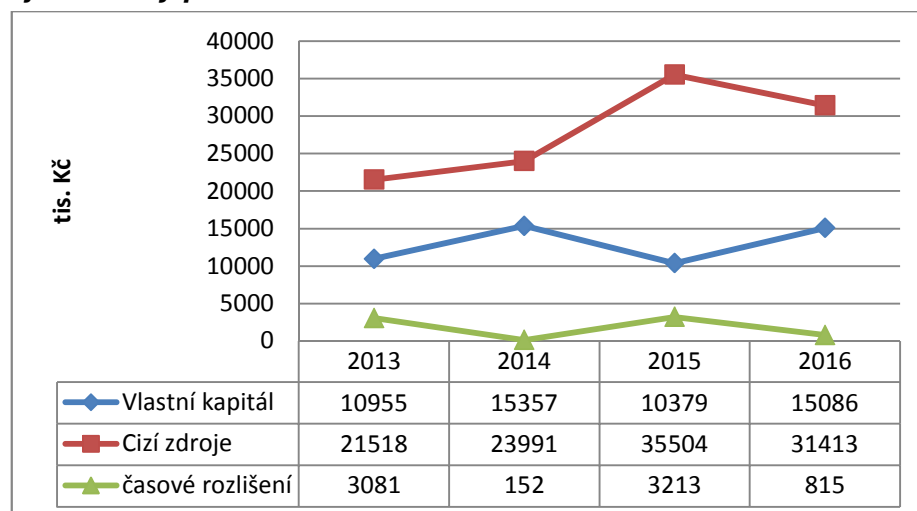
Tabulka 4.2 Absolutní a relativní změny pasiv v průběhu let 2014 - 2016

Položka	Absolutní změna v tis. Kč za období			Relativní změna v % za období		
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Pasiva celkem	3946	9596	-1782	11,1	24,29	-3,63
Vlastní kapitál	4402	-4978	4707	40,18	-32,42	45,35
Základní kapitál	0	0	0	0	0	0
Kapitálové fondy	0	3856	0	0	-100	-
VHML	-2693	-4565	4237	-16,12	-32,58	44,85
VHBÚO	7095	-4299	500	338,83	-85,96	71,23
Cizí zdroje	2473	11513	-4091	11,49	47,99	-11,52
Dlouhodobé závazky	0	3447	-568	-	-	-16,48
Krátkodobé závazky	3151	199	-643	37,12	1,71	-5,43
Bankovní úvěry a výpomoci	-678	7867	-2880	-5,2	63,7	-14,24
Časové rozlišení	-2929	3061	-2398	-95,07	2013,82	-74,63

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.2 zobrazuje vývoj pasivních položek rozvahy v podobě růstu výše cizích zdrojů během prvních dvou sledovaných období a její následný pokles v roce 2016, včetně kolísání hodnot vlastního kapitálu a časového rozlišení. Výkyvy ve výši vlastního kapitálu jsou ovlivněny používáním účtu 426 – Jiný výsledek hospodaření. Ten upravuje hodnotu výsledku hospodaření minulých účetních období v důsledku změn účetních metod, oprav v oblasti nákladů a výnosů minulých účetních období či vykázání části odložené daně, jež se vztahuje k předchozím obdobím, při jejím prvním účtování.

Graf 4.2 Vývoj struktury pasív v letech 2013 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Při zpracování horizontální analýzy výkazu zisku a ztráty v tabulce 4.3 byly k vyjádření absolutních a relativních změn použity vzorce (3.1) a (3.2). Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty je zaměřena na časový vývoj jednotlivých výsledků hospodaření a poté na vývoj nákladů a výnosů jednotlivých účetních období.

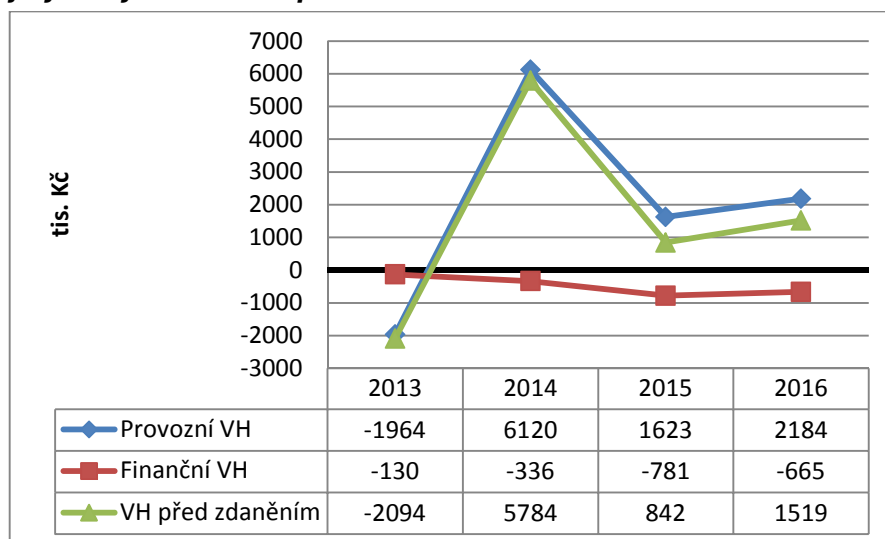
Tabulka 4.3 absolutní a relativní změny výsledků hospodaření let 2014-2016

Položka	Absolutní změna v tis. Kč za období			Relativní změna v % za období		
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Provozní VH	8084	-4497	561	-411,61	-73,48	34,57
Finanční VH	-206	-445	116	158,46	132,44	-14,85
VH před zdaněním	7878	-4942	677	-376,22	-85,44	80,40
VH za účetní období	7095	-4299	500	-338,83	-85,96	71,23

Zdroj: vlastní zpracování

Při současném pohledu na vývoj výsledku hospodaření v tabulce 4.3 a grafu 4.3 zjistíme, že se v roce 2014 výsledek hospodaření před zdaněním oproti předcházejícímu období zvýšil o 7 878 tis. Kč, a dosáhl tak na rozdíl od předchozího období kladné hodnoty. V roce 2015 se však výsledek hospodaření v porovnání s rokem 2014 snížil o 4 497 tis. Kč, tedy o 73,48 %. V následujícím roce vzrostl výsledek hospodaření o 34,57 % a jeho hodnota se oproti roku 2015 zvýšila o 561 tis. Kč. Přestože byl výsledek hospodaření společnosti v posledních dvou sledovaných obdobích podstatně nižší než v roce 2014, společnost nadále dosahovala zisku.

Graf 4.3 Vývoj výše výsledku hospodaření v letech 2013 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Při podrobnějším rozboru struktury výsledku hospodaření zjistíme, že finanční výsledek hospodaření po celou zkoumanou dobu nabýval záporných hodnot, přičemž se tato ztráta v oblasti finanční činnosti podniku až do roku 2015 prohlubovala a v roce 2016 se mírně snížila. Provozní výsledek hospodaření, jakožto hlavní zdroj tvorby vlastního kapitálu, dosahoval od roku 2014 kladných hodnot, avšak v rámci celkového výsledku hospodaření byl tento zisk snižován ztrátami ve finanční oblasti především v letech 2015 a 2016.

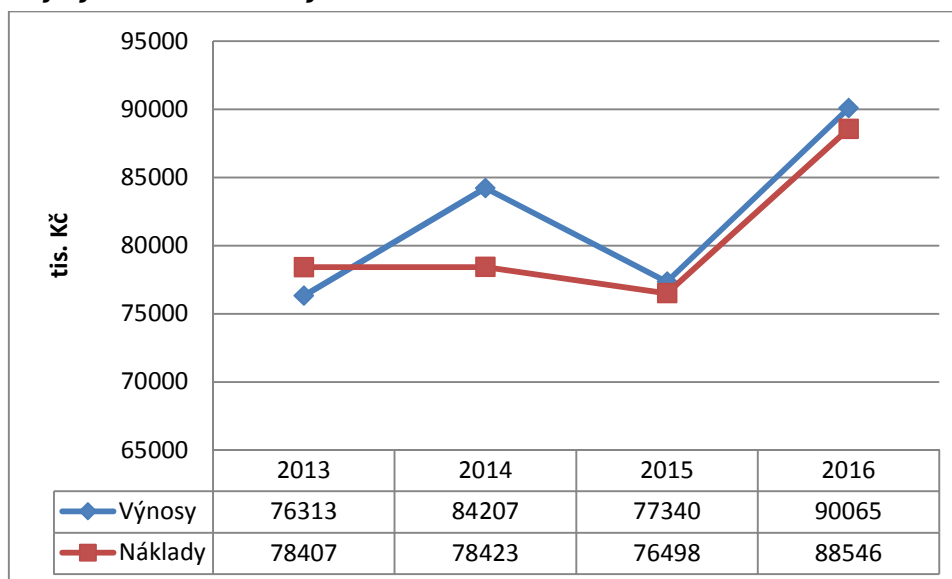
Tabulka 4.4 absolutní a relativní změny výnosů a nákladů během let 2014-2016

Položka	Absolutní změna v tis. Kč za období			Relativní změna v % za období		
	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Výnosy	7894	-6867	12725	10,34	-8,15	16,45
Náklady	16	-1925	12048	0,02	-2,45	15,75

Zdroj: vlastní zpracování

Pokud se zaměříme na meziroční změny celkových výnosů a nákladů, které jsou obsaženy v tabulce 4.4, můžeme dojít k závěru, že dosažení zisku v roce 2014 bylo zapříčiněno zvýšením výnosů o 7 894 tis. Kč (10,34 %), doprovázeným minimální změnou nákladů o 16 tis. Kč (0,02 %). V roce 2015 došlo k meziročnímu snížení výnosů o 6 867 tis. Kč (-8,15 %) a zároveň snížení nákladů o 1 925 tis. Kč (-2,45 %). Během posledního sledovaného účetního období se výnosy společnosti oproti roku 2015 zvýšily o 16,45 %, tedy o 12 725 tis. Kč díky vyšším tržbám z prodeje zboží. Ve srovnání s rokem 2015 se však také zvýšily náklady společnosti o 15,75 %, tedy o 12 048 tis. Kč zejména kvůli vyšším odpisům, osobním nákladům a nákladům na prodané zboží. Vývoj nákladů a výnosů, včetně jejich výše v jednotlivých letech doplňuje graf 4.4.

Graf 4.4 Vývoj výše nákladů a výnosů v letech 2013 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Vertikální analýza rozvahy

K vyjádření podílů položek rozvahy na celku byl využit vzorec (3.3). Procentní rozbor byl u aktiv a pasiv společnosti proveden odděleně.

Vertikální analýza aktiv

Při vertikální analýze rozvahy v tabulce 4.5 a grafu 4.5 byla jako základna zvolena celková suma aktiv.

Tabulka 4.5 Podíl jednotlivých aktiv na jejich celkové výši

Položka	Výše aktiv v Kč			Podíl na celkových aktivech v %		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Aktiva celkem	39500	49096	47314	100	100	100
Dlouhodobý majetek	11295	17551	17705	28,59	35,75	37,42
DNM	97	60	22	0,25	0,12	0,05
DHM	11198	17491	17683	28,35	35,63	37,37
Oběžná aktiva	26195	26053	24932	66,32	53,07	52,69
Zásoby	11951	8137	13281	30,26	16,57	28,07
Krátkodobé pohledávky	11465	17862	11629	29,03	36,38	24,58
Krátkodobý finanční majetek	2779	54	22	7,04	0,11	0,05
Časové rozlišení	2010	5492	4677	5,09	11,19	9,89

Zdroj: vlastní zpracování

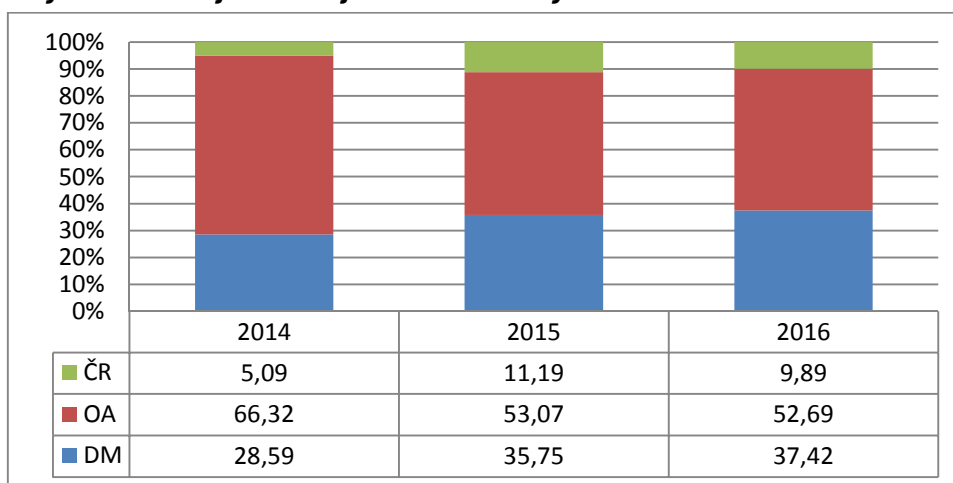
Z výše uvedené tabulky a grafu můžeme vyvodit, že na celkové výši majetku se v roce 2014 nejvíce podílela oběžná aktiva, která představovala 66,32 % hodnoty všech aktiv. Podíl oběžných aktiv na celkovém majetku se v následujícím účetním období snížil na 53,07 %. V roce 2016 se jejich podíl dále nepatrně snížil na 52,69

%. I přesto však oběžná aktiva nadále zůstala nejpodstatnější částí majetku zkoumané společnosti.

Druhý největší podíl na celkových aktivech společnosti zaujímá její dlouhodobý majetek, jenž je téměř zcela tvořen dlouhodobým hmotným majetkem. Nehmotný majetek společnosti představuje pouze nepatrný podíl celkového majetku i stálých aktiv. Podíl dlouhodobého majetku na celkových aktivech dosahoval výše 28,59 %. Jeho podíl se v následujícím roce zvýšil na 35,75 %. K růstu podílu stálých aktiv na celkovém majetku společnosti došlo i v roce 2016, kdy jejich podíl představoval 37,42 % hodnoty všech aktiv podniku.

V roce 2014 se časové rozlišení aktiv na celkové bilanční sumě podílelo 5,09 %. V následujícím období se jeho podíl zvýšil na 11,19 % a v roce 2016 klesl na 9,89 %.

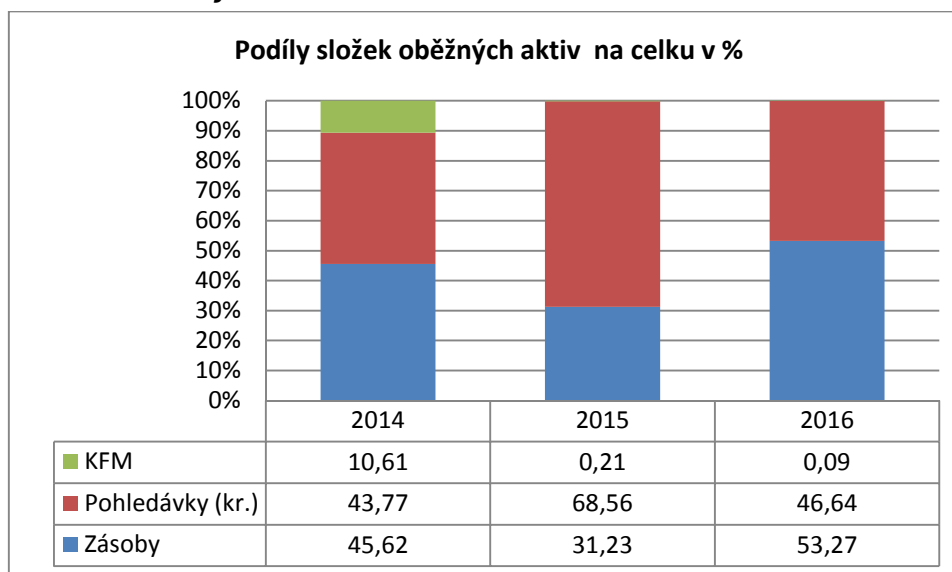
Graf 4.5 Podíly složek majetku na jeho celkové výši v %

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.6 byla jako základna zvolena výše oběžných aktiv v jednotlivých letech. Z grafu lze vypožorovat klesající trend podílu krátkodobého finančního majetku, který ještě v roce 2014 představoval 10,61 % sumy všech oběžných aktiv. V následujících letech došlo nejdříve k jeho poklesu na 0,21 % a poté na 0,09% výše oběžných aktiv. Krátkodobé pohledávky v roce 2014 tvořily 43,77 % oběžných aktiv. V roce 2015 došlo ke zvýšení jejich podílu na 68,56 %. V následujícím roce jejich podíl činil 46,64 %. Podíl zásob na oběžném majetku činil 45,62 %. U podílu zásob došlo v roce 2015 k jeho poklesu na 31,23 %, následovaného růstem na 53,27 % v roce 2016.

Graf. 4.6 Struktura oběžných aktiv

Zdroj: vlastní zpracování

Vertikální analýza pasiv

Při vertikální analýze pasiv byla jako základna zvolena celková suma pasiv.

Tabulka 4.6 Podíl jednotlivých pasiv na jejich celkové výši

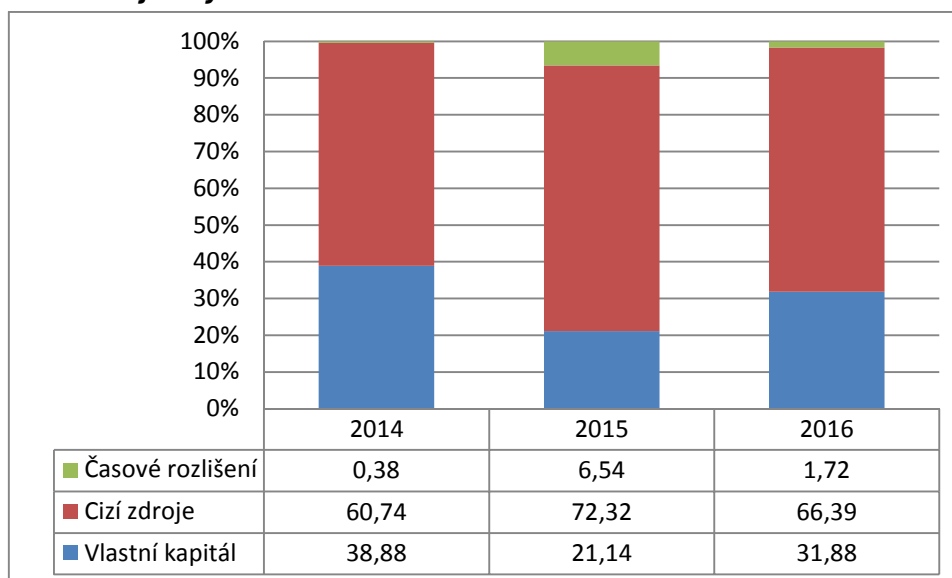
Položka	Absolutní vyjádření výše pasiv v Kč			Podíl na celkových pasivech v %		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Pasiva celkem	39500	49096	47314	100	100	100
Vlastní kapitál	15357	10379	15086	38,88	21,14	31,88
Základní kapitál	200	200	200	0,51	0,41	0,42
Kapitálové fondy	-3856	0	0	-9,76	0	0
VHML	14012	9447	13684	35,47	19,24	28,92
VHBÚO	5001	702	1202	12,66	1,43	2,54
Cizí zdroje	23991	35504	31413	60,74	72,32	66,39
Dlouhodobé závazky	0	3447	2879	0	7,02	6,08
Krátkodobé závazky	11640	11839	11196	29,47	24,11	23,66
Bankovní úvěry a výpomoci	12351	20218	17338	31,27	41,18	36,64
Časové rozlišení	152	3213	815	0,38	6,54	1,72

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě dat obsažených v tabulce 4.6 můžeme konstatovat, že ve struktuře zdrojů krytí aktiv sledované společnosti převládaly ve všech sledovaných obdobích cizí zdroje nad vlastním kapitálem. Podíl vlastního kapitálu na celkových zdrojích dosahoval v roce 2014 výše 38,88 %. V roce 2015 se jeho poměr na sumě pasiv snížil na 21,14 %. V roce 2016 dosahoval podíl vlastního kapitálu 31,88 %. Jak si lze všimnout v grafu 4.7 a k němu náležející tabulce, cizí zdroje v roce 2014 tvořily 60,74 % všech pasiv. V roce 2015 představovaly cizí zdroje 72,32 % veškerých zdrojů krytí.

V roce 2016 došlo s nárůstem podílu vlastního kapitálu k poklesu poměru cizích zdrojů na celkovém krytí na hodnotu 66,39 %.

Graf 4.7 Poměr zdrojů krytí aktiv v %

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

Při aplikaci vertikální analýzy byl v této části použit vzorec (3.3). Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty se skládá z procentního rozboru výnosů a procentního rozboru nákladů.

Vertikální analýza výnosů

V tabulce 4.7 jsou uvedeny hlavní složky výnosů, jejich absolutní výše a podíl na celku. Pro výpočet podílů jednotlivých položek byla jako základna zvolena celková suma výnosů příslušných účetních období.

Tabulka 4.7 Vertikální analýza výnosů

Výnosové položky	Výše v Kč			Podíl na celkových výnosech v %		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Tržby za prodej zboží	6596	3316	15440	7,83	4,29	17,14
Výkony	74620	69621	71490	88,61	90,02	79,38
Tržby z prodeje DM a materiálů	1860	2535	190	2,21	3,28	0,21
Ostatní provozní výnosy	974	1764	2906	1,16	2,28	3,23
Ostatní finanční výnosy	157	104	39	0,19	0,13	0,04

Zdroj: vlastní zpracování

Z vertikální analýzy výnosů společnosti v letech 2014 až 2016 vyplynulo, že nejpodstatnější část výnosů tvořily výkony. Položka výkony v tomto případě zahrnuje tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a změnu stavu zásob vlastní činnosti. Výkony ve sledovaném období představovaly 79,38 % až 90,02 % všech výnosů

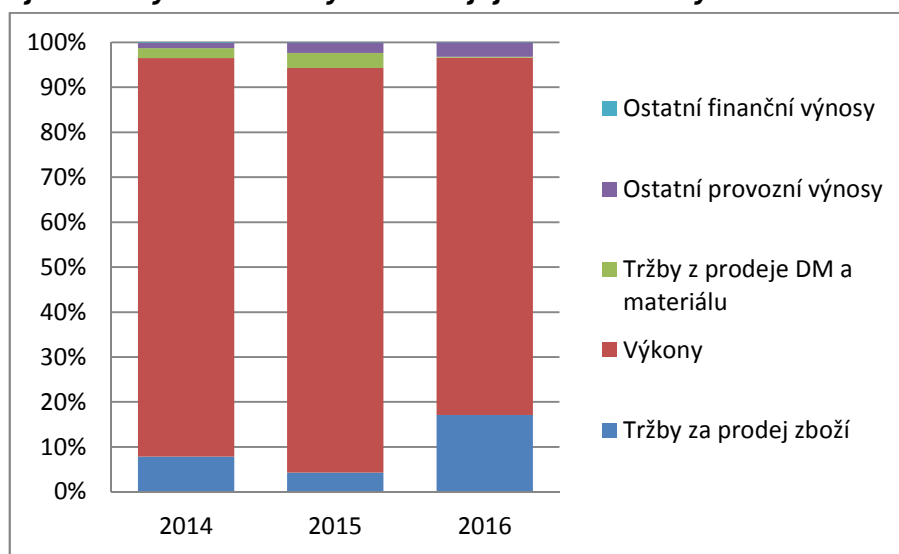
společnosti. Nejvyšší hodnoty podílu dosáhly výkony v roce 2015. Nejnižší poměr výkonů ke všem výnosům společnosti byl zjištěn v roce 2016, kdy došlo k poměrně výraznému zvýšení tržeb z prodeje zboží, což vedlo k „naředění“ podílu výkonů.

Druhý největší podíl na celkových výnosech podniku zaujímají tržby za prodej zboží. Jejich podíl na výnosech se v časovém období let 2014 až 2016 pohyboval mezi 4,29 % až 17,14 %. Nízký podíl tržeb za prodej zboží a vysoký podíl výkonů logicky vyplývá z předmětu činnosti podniku.

Z tabulky 4.7 a grafu 4.8 dále vyplývá, že tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu tvoří velmi nízký podíl celkových výnosů. Jejich nejvyšší podíl na výnosech byl zaznamenán v roce 2015, kdy představovaly 3,28 % veškerých výnosů. V následujícím roce došlo k poklesu tohoto podílu na zanedbatelnou hodnotu 0,21%.

U ostatních provozních výnosů lze zaznamenat stoupající trend jejich podílu na výnosech v přibližné hodnotě 1 % ročně. Vzhledem k absenci vlastnictví jakýchkoli cenných papírů a předmětu činnosti podniku tvoří finanční výnosy velmi zanedbatelný podíl na celkových výnosech.

Graf 4.8 Podíl jednotlivých druhů výnosů na jejich celkové výši v %

Zdroj: vlastní zpracování

Vertikální analýza nákladů

Při vertikálním rozboru nákladů byla jako základna použita celková výše nákladů v jednotlivých sledovaných obdobích. Výsledky vertikální analýzy výkazu zisku a ztráty v oblasti nákladů zobrazuje tabulka 4.8 a graf 4.9.

Tabulka 4.8 Vertikální analýza nákladů

Nákladové položky	Výše v Kč			Podíl na celkových nákladech v %		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Náklady na prodané zboží	4542	2725	10490	5,79	3,56	11,85
Výkonová spotřeba	49391	47238	47714	62,98	61,75	53,89
Osobní náklady	22106	22377	24629	28,19	29,25	27,81
Odpisy DM	1284	2460	3462	1,64	3,22	3,91
Ostatní provozní náklady	607	813	1547	0,77	1,06	1,75
Finanční náklady	493	885	704	0,63	1,16	0,8

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvýznamnější podíl na celkových nákladech společnosti ve všech sledovaných účetních obdobích představovala výkonová spotřeba. Nejvyšší podíl tato část nákladů zaujímal v roce 2014, kdy představovala 62,98 % veškerých nákladů. Její podíl se v dalších obdobích snížil až na 53,89 %. Výkonová spotřeba představuje náklady, jež lze přiřadit výkonům podniku. Jejich vysoký podíl na celkových nákladech společnosti vyplývá z vysokého podílu výkonů na výnosech a výrobní povahy podniku.

Osobní náklady představují z hlediska svého objemu druhou nejvýznamnější složku celkových nákladů analyzované společnosti. Podíl osobních nákladů se v průběhu sledovaných období příliš neměnil, hodnota jejich podílu se pohybovala mezi 27,81 % a 29,25 %.

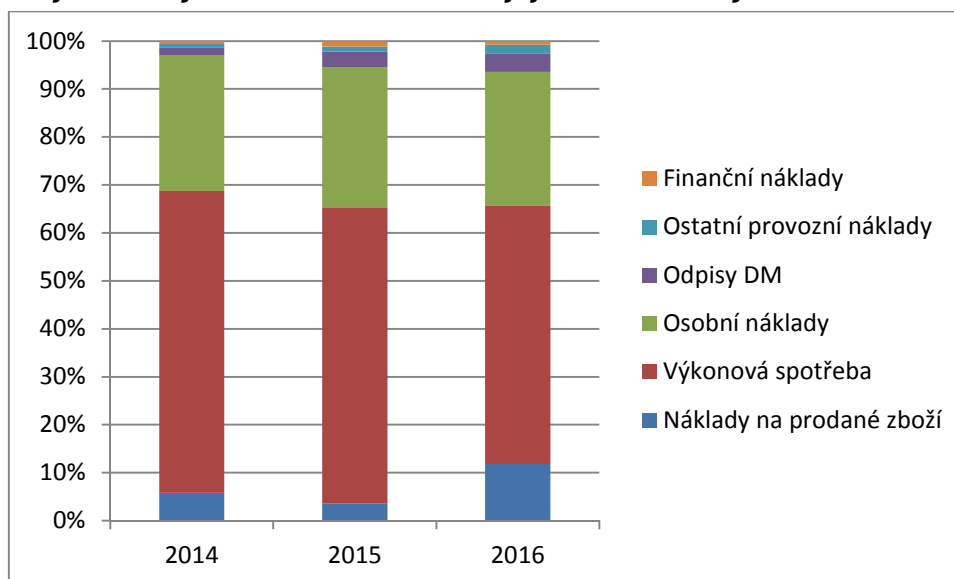
Podíl nákladů za prodané zboží dosahoval hodnot od 3,56 % do 11,85 %. Pokles jejich podílu v roce 2015 a následný růst v roce 2016 kopíruje kolísavý vývoj tržeb z prodeje zboží.

Podíl odpisů dlouhodobého majetku se ve sledovaném čase zvýšil z 1,64% na 3,91 % veškerých nákladů. Růst podílu odpisů stálých aktiv vyplývá z rozšiřování dlouhodobého hmotného majetku společnosti v průběhu let 2014 a 2015.

Položka ostatní provozní náklady v případě tabulky 4.8 agreguje daně a poplatky, zůstatkovou cenu prodaného dlouhodobého majetku a materiálu a ostatní provozní náklady. Při časovém srovnání podílů této položky lze vypořádat její stoupající trend.

Finanční náklady společnosti uvedené v tabulce 4.8 jsou tvořeny nákladovými úroky a ostatními finančními náklady. Jejich výše je vzhledem k celkovému objemu nákladů společnosti zanedbatelná, neboť s výjimkou roku 2015 jejich podíl nepřesahoval 1 % sumy nákladů.

Graf 4.9 Podíl jednotlivých druhů nákladů na jejich celkové výši v %

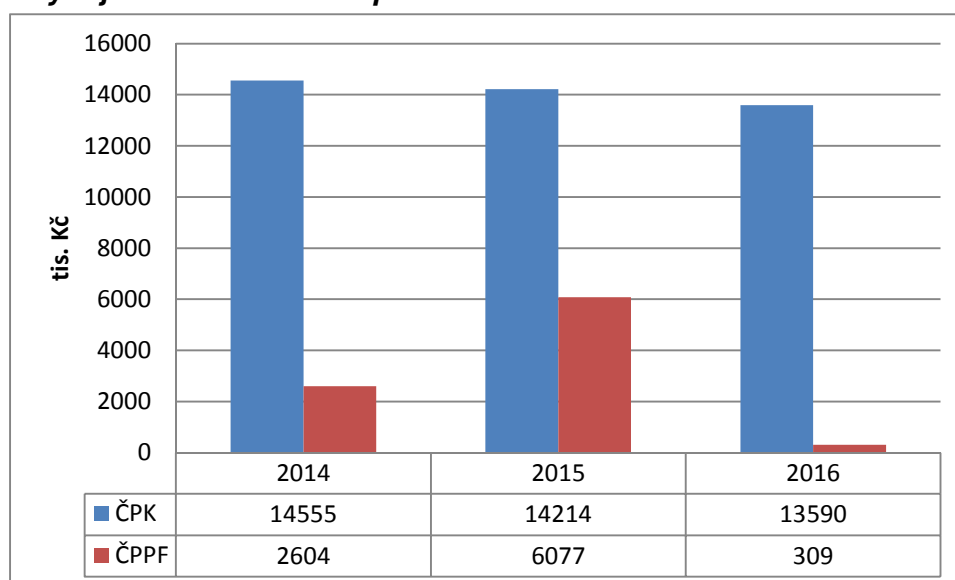
Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Analýza fondů finančních prostředků

Pro analýzu fondů finančních prostředků byly v této části práce jako ukazatele vybrány čistý pracovní kapitál a čistý peněžně-pohledávkový fond. Ukazatel ČPK byl vypočten podle vzorce (3.5). Výpočet čistého peněžně-pohledávkového fondu byl proveden pomocí vzorce (3.7).

Hodnoty a vývoj fondů finančních prostředků v jednotlivých letech jsou zobrazeny v grafu 4.10.

Graf 4.10 Vývoj fondů finančních prostředků v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Jak lze vidět v grafu 4.10 a k němu náležející tabulce, oba finanční fondy dosahovaly ve sledovaných letech kladných hodnot. V případě **čistého pracovního**

kapitálu tedy nebyl vytvořen nekrytý dluh a část oběžného majetku společnosti byla financována dlouhodobými zdroji. Hodnota čistého pracovního kapitálu se v průběhu sledovaných let průběžně mírně snižovala, což může indikovat snižující se likviditu podniku. Pokles čistého pracovního kapitálu z výše 14 555 tis. Kč v roce 2014 na 14 214 tis. Kč v roce 2015 lze přisoudit poklesu stavu zásob a krátkodobého finančního majetku. Příčinou jeho dalšího snížení na hodnotu 13 590 tis. Kč v roce 2016 byl mírný nárůst krátkodobých závazků a zejména snížení objemu pohledávek.

Čistý peněžně-pohledávkový fond se z hodnoty 2 604 tis. Kč v roce 2014 v následujícím roce podstatně zvýšil na 6 077 tis. Kč. Příčinou tohoto růstu byl nárůst objemu pohledávek v roce 2015. Z výsledků horizontální analýzy rozvahy je patrné, že pokles tohoto fondu na výši 309 tis. Kč byl v roce 2016 ovlivněn podstatně nižším objemem pohledávek na konci účetního období.

Vzhledem ke kladným hodnotám obou rozdílových ukazatelů ve sledovaných obdobích lze konstatovat, že krátkodobé závazky firmy ABC s.r.o. nepřevyšovaly hodnotu jejího krátkodobého majetku, a to i v případě vyloučení zásob. Firma tedy v uvedených obdobích měla k dispozici „finanční polštář“.

4.4 Analýza poměrových ukazatelů

V této části práce byla ekonomická situace podniku ABC s.r.o. analyzována pomocí poměrových ukazatelů likvidity, finanční stability a zadluženosti, aktivity a rentability.

4.4.1 Ukazatele likvidity

První částí analýzy poměrových ukazatelů je analýza likvidity společnosti. Ukazatele likvidity byly v této části vypočteny na základě vzorců (3.8), (3.9) a (3.10)

Tabulka 4.9 Ukazatele likvidity podniku ABC a odvětví

	ABC			Průměr v odvětví			Doporučená hodnota
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
Běžná likvidita (III. st.)	2,250	2,201	2,170	1,83	1,88	1,8	1,5 – 2,5
Pohotová likvidita (II. st.)	1,224	1,513	1,014	1,18	1,18	1,13	1 – 1,5
Okamžitá likvidita (I. st.)	0,239	0,005	0,002	0,24	0,26	0,26	0,2 – 0,5

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Finanční analýza podnikové sféry za 1. – 4. čtvrtletí 2015 a rok 2016

Na základě tabulky 4.9 a grafu 4.11 lze konstatovat, že se hodnoty ukazatelů likvidity, s výjimkou pohotové likvidity v roce 2015, postupně ve sledovaných letech snižovaly.

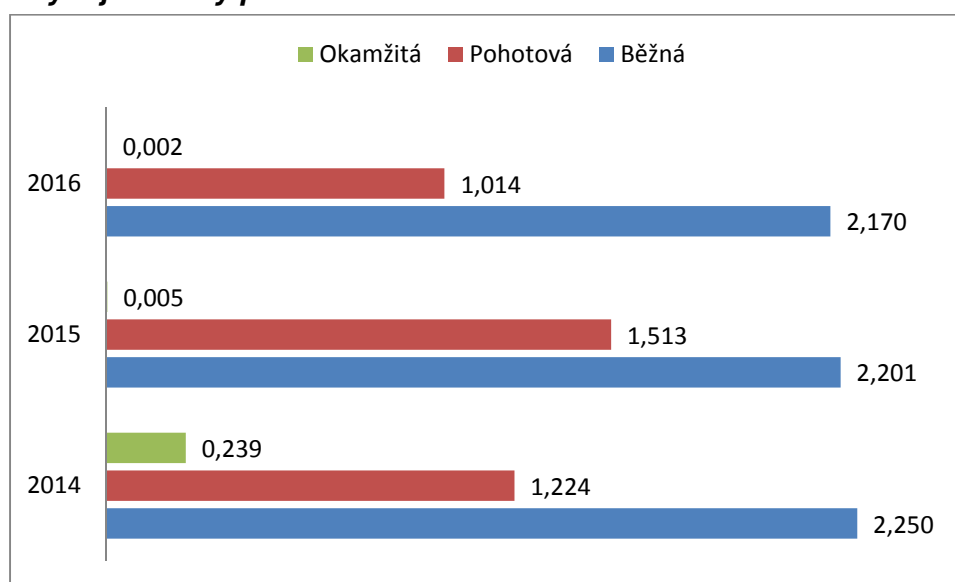
Běžná likvidita podniku se v průběhu let 2014 až 2016 příliš významně nezměnila. V průběhu tohoto období u ní docházelo k postupnému, avšak velice

nízkému poklesu. Ve všech třech sledovaných obdobích se hodnoty tohoto ukazatele nacházely v pásmu obecně doporučovaných hodnot.

Ukazatel pohotové likvidity zaznamenal v roce 2015 nárůst na hodnotu 1,513 a pohyboval se tak na horní hranici doporučené hodnoty. Toto zvýšení bylo způsobeno výrazně vyšším objemem pohledávek v porovnání s ostatními obdobími. Po snížení stavu pohledávek v následujícím roce hodnota likvidity II. stupně naopak klesla na hodnotu 1,014, čímž se přiblížila spodní hranici své doporučené výše. Hodnoty ukazatele pohotové likvidity vyšší než 1 dokazují, že podnik ABC byl schopen dostát svým závazkům, aniž by musel přistoupit k prodeji zásob.

Ukazatel okamžité likvidity se nacházel v rozmezí doporučených hodnot pouze v roce 2014. Značný pokles tohoto ukazatele v letech 2015 a 2016 byl zapříčiněn velmi nízkým stavem peněžních prostředků.

Graf 4.11 Vývoj likvidity podniku v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Při srovnání dosažených hodnot likvidity s hodnotami likvidity podniků v rámci odvětví v tabulce 4.9 je patrné, že podnik ABC dosahoval ve všech obdobích vyšší běžné likvidity. Pohotová likvidita podniku ABC převyšovala průměr v odvětví v letech 2014 a 2015. V roce 2016 hodnota její pohotové likvidity klesla pod tento průměr. Okamžitá likvidita v roce 2014 je téměř totožná s oborovým průměrem. Nízké hodnoty likvidity I. stupně podniku ABC v následujících letech se nacházejí hluboko pod tímto průměrem.

4.4.2 Ukazatele finanční stability a zadluženosti

V této části analýzy je pomocí poměrových ukazatelů hodnocena finanční stabilita a zadluženost firmy ABC s.r.o. Pro výpočet následujících ukazatelů byly využity vzorce (3.11) až (3.16). Výsledné hodnoty těchto ukazatelů jsou uvedeny

v tabulce 4.10. Názorný vývoj těchto ukazatelů v letech 2014 až 2016 je zobrazen grafem 4.12.

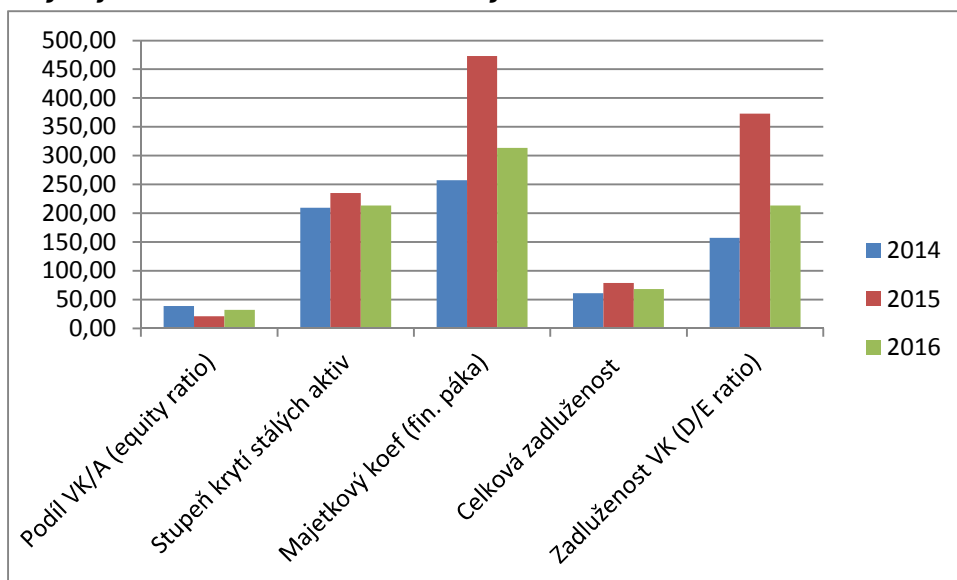
Tabulka 4.10 ukazatele finanční stability a zadluženosti v %

	2014	2015	2016
Podíl VK/A	38,88	21,14	31,88
Stupeň krytí stálých aktiv	209,35	234,84	213,36
Celková zadluženost	61,12	78,86	68,12
Finanční páka	257,21	473,03	313,63
Zadluženost VK	157,21	373,03	213,63

Zdroj: vlastní zpracování

Jak lze vidět v tabulce 4.10 aktiva podniku ABC jsou financována převážně cizími zdroji, neboť hodnota podílu vlastního kapitálu na aktivech byla po celou dobu nižší než hodnota ukazatele celkové zadluženosti. Ukazatel celkové zadluženosti podniku nabyl nejvyšší hodnoty v roce 2015, kdy došlo k růstu objemu cizích zdrojů v podobě čerpání dalších dlouhodobých bankovních úvěrů a zároveň k poklesu hodnoty vlastního kapitálu. Růst podílu cizích zdrojů se projevil také v ukazateli majetkového koeficientu (finanční páce), který v roce 2015 dosahoval hodnoty 473,03 % a ukazateli zadluženosti vlastního kapitálu, který se zvýšil na 373,03 %. Hodnoty ukazatele stupně krytí stálých aktiv vypovídají o tom, že dlouhodobý majetek společnosti byl po celou sledovanou dobu více než dvojnásobně kryt dlouhodobými zdroji.

Graf 4.12 Vývoj ukazatelů finanční stability a zadluženosti v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnoty ukazatelů úrokového krytí a zatížení byly v tabulce 4.11 vypočteny podle vzorce (3.16) a jeho převrácené podoby.

Tabulka 4.11 Úrokové krytí a úrokové zatížení ABC v letech 2014 - 2016

	2014	2015	2016
Úrokové krytí	23,01	4,46	4,70
Úrokové zatížení (%)	4,3	22,43	21,29

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvyšší hodnoty nabyl ukazatel úrokového krytí v roce 2014, kdy nákladové úroky společnosti ABC mohly být provozním ziskem uhrazeny 23 krát. Nákladové úroky v tomto období „odčerpaly“ 4,3 % provozního zisku. V následujících letech došlo k výraznému poklesu ukazatele úrokového krytí na hodnoty 4,46 a 4,7. Tento pokles byl způsoben jednak růstem výše nákladových úroků v důsledku vyššího zadlužení, ale zejména pak poklesem zisku společnosti. Nákladové úroky v letech 2015 a 2016 představovaly více než 20 % provozního zisku. Přes tento pokles však úrokové krytí v letech 2015 a 2016 dosahovalo mezí obecně přijatelných hodnot.

4.4.3 Ukazatele aktivity

Třetí část analýzy poměrových ukazatelů je zaměřena na ukazatele aktivity, které zkoumají rychlost obratu aktiv a dobu obratu majetku a závazků podniku ABC s.r.o.

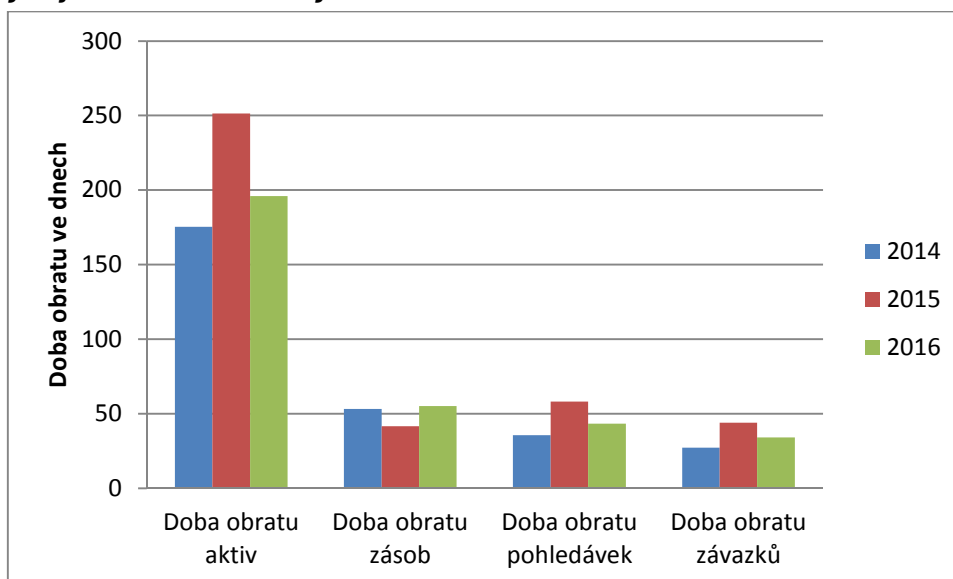
K výpočtu hodnot ukazatelů aktivity byly použity vzorce (3.17) až (3.21). Výsledky analýzy obratu celkových aktiv, doby obratu aktiv, zásob, pohledávek a závazků podniku ABC jsou zachyceny v tabulce 4.12 a grafu 4.13.

Tabulka 4.12 Ukazatele aktivity v letech 2014 až 2016

	2014	2015	2016
Obrat celkových aktiv	2,05	1,43	1,84
Doba obratu aktiv	175	251	196
Doba obratu zásob	53	42	55
Doba obratu pohledávek	35	58	43
Doba obratu závazků	27	44	34

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.13 Vývoj ukazatelů aktivity v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě hodnot uvedených v tabulce 4.12 zjistíme, že obrat celkových aktiv po celou sledovanou dobu neklesl pod doporučenou minimální hodnotu 1. V roce 2014 dosáhl obrat celkových aktiv nejvyšší hodnoty 2,05. V obou následujících obdobích však již byla hodnota ukazatele obratu celkových aktiv nižší. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele (1,43) byla zjištěna v roce 2015. V následujícím roce se obrat celkových aktiv zvýšil na hodnotu 1,84.

K obratu celkových aktiv ve vztahu k tržbám došlo nejrychleji v roce 2014. V následujících letech se doba obratu aktiv zvýšila. Nejpomaleji se takto aktiva obrátila v roce 2015. V posledním analyzovaném účetním období doba obratu aktiv oproti roku 2015 klesla.

Doba obratu zásob byla v porovnání s ostatními obdobími výrazněji nižší v roce 2015, kdy k obratu zásob ve vztahu k tržbám průměrně docházelo v průběhu 42 dnů. V ostatních sledovaných obdobích se zásoby průměrně obracely v době 53 dnů (2014) a 55 dnů (2016).

Pro účely porovnání doby obratu pohledávek a závazků byly do výpočtu těchto ukazatelů zahrnuty pouze krátkodobé závazky a pohledávky z obchodních vztahů. Faktury vystavené podnikem ABC s.r.o. byly v roce 2014 průměrně uhrazeny za 35 dnů. V roce 2015 došlo k nárůstu doby jejich úhrad na 58 dnů. V posledním sledovaném období se průměrná doba úhrady snížila na 43 dnů. Faktury přijaté firmou ABC od svých dodavatelů byly v roce 2014 průměrně uhrazeny za 27 dnů. V roce 2015 již společnosti ABC trvalo uhradit přijaté faktury zhruba 44 dnů. V následujícím roce se doba splacení faktur dodavatelům pohybovala v průměru okolo 34 dnů.

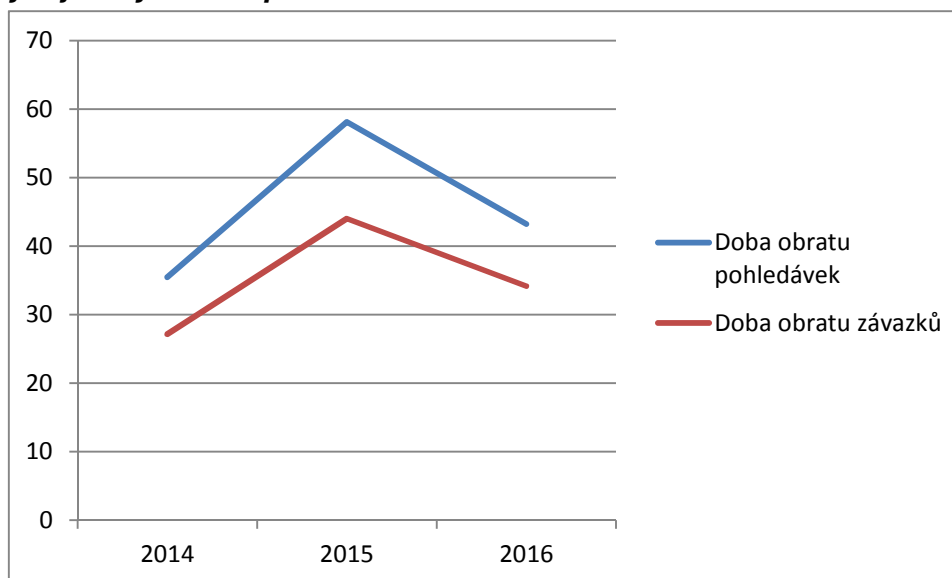
Při porovnání doby obratu pohledávek a závazků zjistíme, že doba inkasa pohledávek z obchodních vztahů byla po celé sledované období delší než doba úhrady závazků dodavatelům. Společnost ABC tedy v podstatě dříve hradí závazky svým dodavatelům a až poté inkasuje příjmy od svých odběratelů. Vývoj doby obratu pohledávek a závazků je detailněji ilustrován grafem 4.14. Rozdíly mezi dobami obratu pohledávek a závazků (obchodní deficit) v jednotlivých letech jsou zaneseny do tabulky 4.13.

Tabulka 4.13 Obchodní deficit

	2014	2015	2016
Obchodní deficit	8	14	9

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.14 Vývoj doby obratu pohledávek a závazků

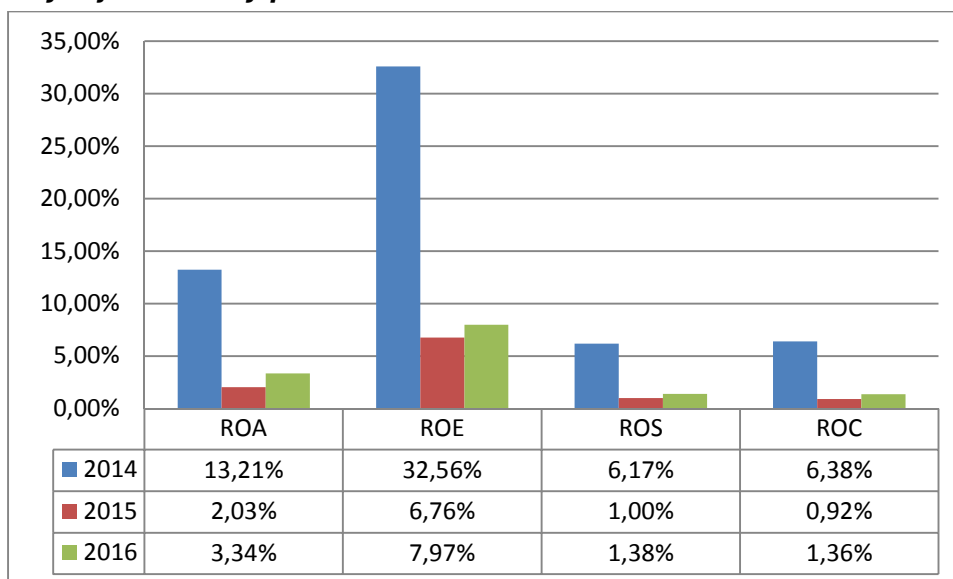

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.4 Ukazatele rentability

V poslední části analýzy poměrovými ukazateli je zkoumána rentabilita podniku ABC s.r.o. v letech 2014 až 2016. K výpočtu ukazatelů rentability v grafu 4.13 byly použity vzorce (3.22), (3.24), (3.25) a (3.26).

Graf 4.15 Vývoj rentability podniku ABC v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.15 můžeme na základě kladných hodnot ukazatelů rentability usoudit, že podnik ABC dosahoval ve všech sledovaných obdobích zisku. Nejvyšší hodnoty nabyly všechny výše uvedené ukazatele rentability v roce 2014, díky dosažení nadprůměrného zisku. V roce 2015 u nich došlo k poklesu vlivem nižšího zisku v tomto účetním období. Výše všech ukazatelů rentability v posledním sledovaném období mírně vzrostla. V grafu si lze dále všimnout, že výnosnost vlastního kapitálu po celou dobu převyšovala hodnotu výnosnosti celkových aktiv.

Rentabilita celkových aktiv zaznamenala značný pokles v roce 2015 nejen z důvodu dosažení nižšího zisku, ale také díky růstu výše aktiv v tomto období. Po odepsání části dlouhodobého majetku v roce 2016 a dosažení vyššího zisku se rentabilita aktiv zvýšila. Dosažením vyššího zisku v roce 2016 stouply také hodnoty ostatních ukazatelů výnosnosti.

V celém sledovaném období se vývoj výnosnosti tržeb blížil vývoji rentability nákladů. Výše celkových nákladů společnosti v letech 2015 a 2016 přesahovala výši jejich tržeb a odraz této skutečnosti se projevil tak, že výše rentability tržeb začala v těchto letech přesahovat hodnoty ukazatele rentability nákladů.

Při porovnání rentability dosažených podnikem ABC a rentability v rámci odvětví v tabulce 4.14 dojdeme k závěru, že podnik v roce dosáhl nadprůměrných výsledků zejména v oblasti rentability vlastního kapitálu, která dosáhla více než dvojnásobku průměrné hodnoty odvětví. Rentabilita aktiv se v roce 2014 také pohybovala nad průměrem těchto výsledků v rámci odvětví. V roce 2015 však došlo k prudkému poklesu výše těchto ukazatelů hluboko pod oborový průměr, kdy nedosahovaly ani jeho poloviční hodnoty. V posledním sledovaném roce se

rentabilita aktiv i vlastního kapitálu zvýšila, avšak stále zaostávala za výsledky odvětví.

Pro výpočet hodnot ukazatele rentability aktiv byl z důvodu zajištění srovnatelnosti použit vzorec (3.23) a při výpočtu ukazatele rentability tržeb byl v rámci vzorce (3.25) do jmenovatele dosazen zisk před úroky a zdaněním (EBIT).

Tabulka 4.14 Srovnání ukazatelů rentability podniku ABC a odvětví

	Odvětví			ABC s.r.o.		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ROA (EBIT/Aktiva)	11,98	10,72	9,31	15,49	3,31	4,62
ROE	17,06	14,72	12,39	32,56	6,76	7,97
ROS (EBIT/ Tržby)	10,57	9,56	8,26	7,55	2,31	2,51

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Finanční analýza podnikové sféry za rok 2014, 1. – 4. čtvrtletí 2015, 2016

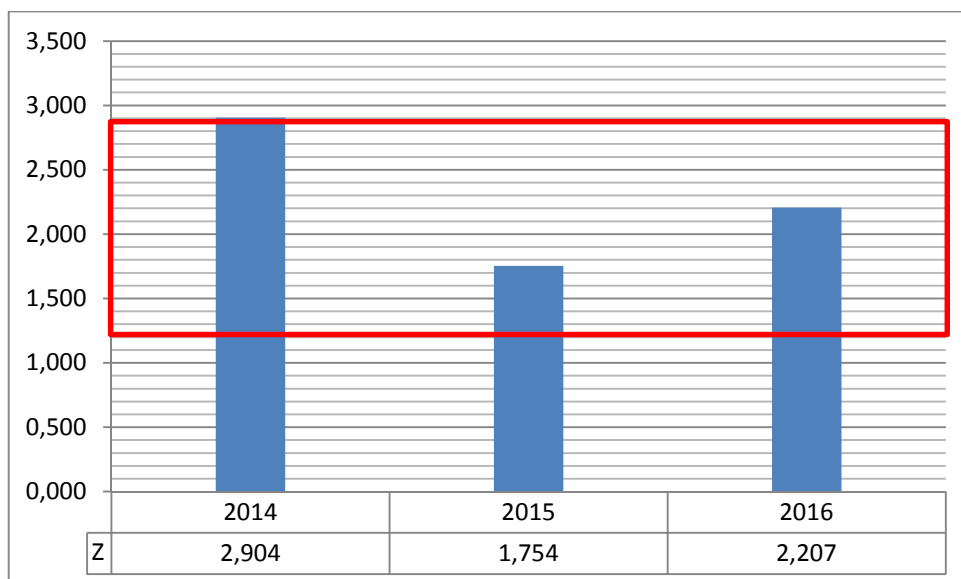
4.5 Analýza souhrnných ukazatelů

V této části práce je finanční zdraví posuzováno pomocí bonitních a bankrotních modelů. Aplikován byl Altmanův model, Index důvěryhodnosti IN05, Index bonity, Beaverův a Tafflerův model.

4.5.1 Altmanův model

Při aplikaci Altmanova Z-skóre ve firmě ABC byl použit vzorec (3.28). V grafu 4.16 jsou zaneseny hodnoty Z v jednotlivých letech, červeným obdélníkem je zde vyznačena šedá zóna neurčitých výsledků. Pokud se zaměříme na hodnoty ukazatele v tabulce pod grafem, zjistíme, že výsledky modelu v letech 2015 a 2016 se nacházejí právě v této zóně neurčitých výsledků. Hodnota Altmanova Z-skóre v roce 2014 velmi nepatrně přesáhla horní hranici šedé zóny. Finanční situaci podniku v roce 2014 lze tedy hodnotit jako uspokojivou a dodat že firma ABC v tomto období nebyla ohrožena bankrotem.

Graf 4.16 Altmanovo Z-skóre v letech 2014 - 2016

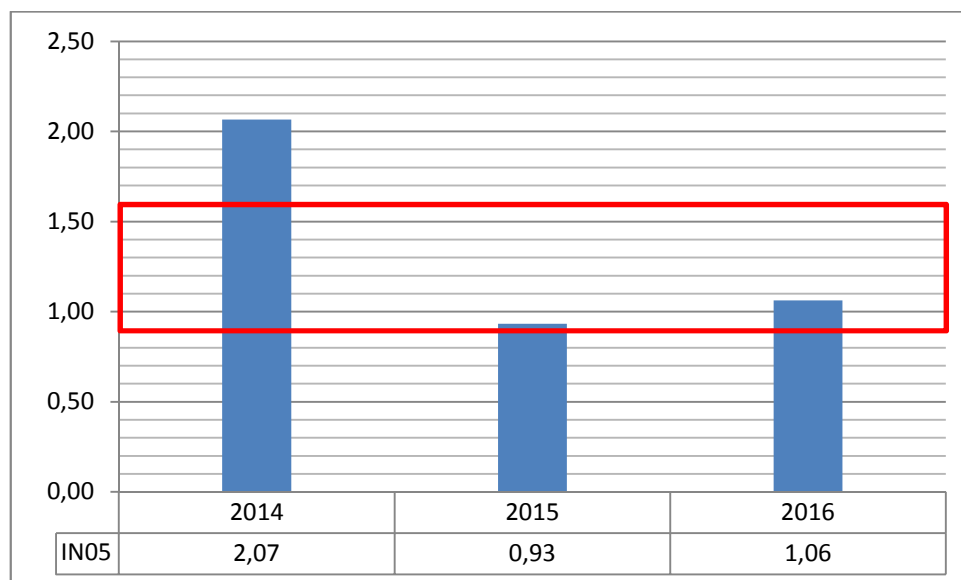

Zdroj: vlastní zpracování

4.5.2 Index IN05

Podobně jako u předchozího modelu se výsledky Indexu IN05 v letech 2015 a 2016 nacházejí v šedé zóně, která je v grafu 4.17 opět vyznačena červenou barvou a nelze je tedy nijak interpretovat. V roce 2014 však dosáhla hodnota indexu IN05 výše 2,07, která svědčí o uspokojivé finanční situaci v tomto období. Výpočet indexu IN 05 byl proveden podle vzorce (3.32).

Graf 4.17 Index IN05 v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

4.5.3 Index bonity

Hodnoty indexu bonity byly vypočteny pomocí vzorce (3.34) a jsou obsaženy v tabulce 4.15. Interpretace výsledků tohoto souhrnného ukazatele byla provedena na základě tabulky 3.6.

Tabulka 4.15 Index bonity v letech 2014 - 2016

	2014	2015	2016
Index bonity	2,32	0,52	0,81
Hodnocení	velmi dobrá	určité problémy	určité problémy

Zdroj: vlastní zpracování

Čím vyššího výsledku je v rámci indexu bonity dosaženo, tím lepší je finanční situace podniku. Hodnota indexu 2,32 v roce 2014 vypovídá o velmi dobré finančně-ekonomické situaci. V následujících letech však index bonity dosahuje hodnot menších než 1, což může signalizovat určité problémy ve finančním zdraví podniku.

4.5.4 Beaverův model

Jak již bylo řečeno v dřívější kapitole této práce, pomocí Beaverova modelu jsou porovnávány trendy stanovených ukazatelů zkoumané společnosti s trendy, jež se obecně vyskytují u firem ohrožených bankrotem. Vývoj výše těchto ukazatelů a jejich trend ve společnosti ABC je zachycen v tabulce 4.16.

V případě vývoje prvních dvou ukazatelů tohoto modelu není u společnosti ABC možné jednoznačně určit trend. V období let 2015 a 2016 byly hodnoty těchto ukazatelů nižší než v roce 2014, avšak v roce 2016 došlo k jejich růstu oproti roku 2015. V případě podílu bankovních úvěrů na cizích zdrojích lze zaznamenat rostoucí trend. Podobná situace jako u prvních dvou ukazatelů nastává i v případě poměru cash flow k cizím zdrojům. Hodnoty tohoto ukazatele v roce 2015 a 2016 oproti roku 2014 poklesly, ale jeho hodnota v roce 2016 v porovnání s rokem 2015 mírně stoupla. Trend posledního ukazatele je shodný s trendem ohrožených firem.

Tabulka 4.16 vývoj ukazatelů Beaverova modelu v letech 2014 - 2016

Ukazatel	Trend ohrožených firem	2014	2015	2016	Trend ABC
Vlastní kapitál/aktiva celkem	klesá	0,389	0,211	0,319	kolísá / klesá
Přidaná hodnota/aktiva celkem	klesá	0,691	0,468	0,607	kolísá / klesá
Bankovní úvěry/cizí zdroje	roste	0,512	0,522	0,538	roste
Cash flow/cizí zdroje	klesá	0,064	-0,070	-0,001	kolísá / klesá
Provozní kapitál/aktiva celkem	klesá	0,368	0,290	0,287	klesá

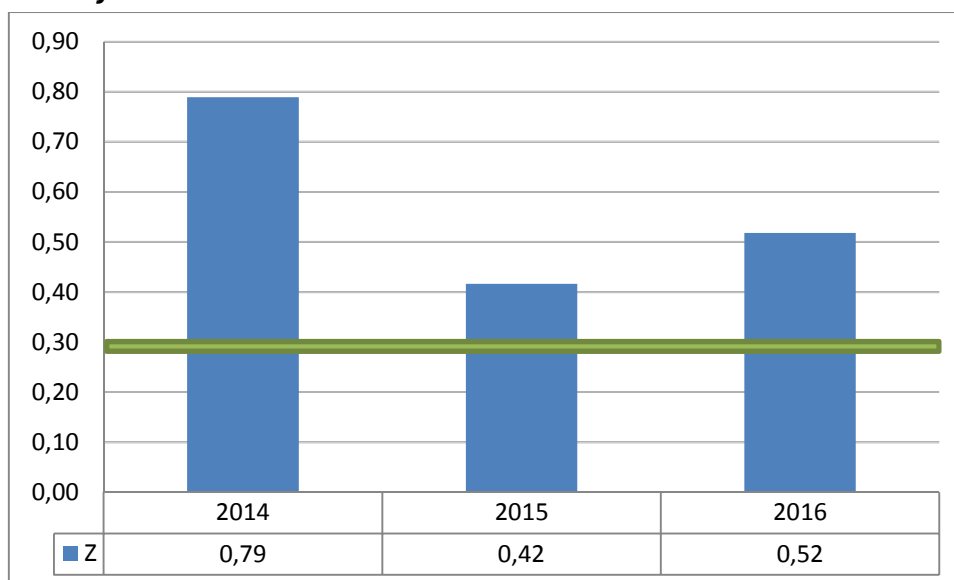
Zdroj: vlastní zpracování

Přestože firma ABC v některých ohledech vykazuje znaky shodné s ohroženými podniky, nelze vzhledem ke kolísání hodnot ukazatelů jednoznačně určit, zda jí podle Beaverova modelu hrozí bankrot.

4.5.5 Tafflerův model

Tafflerovým modelem je posuzováno riziko bankrotu společnosti. Při výpočtu hodnot tohoto modelu byl použit vzorec (3.33). Výsledky aplikace Tafflerova modelu ve společnosti ABC jsou zachyceny v grafu 4.18. Hodnoty dosažené v rámci tohoto ukazatele byly ve všech obdobích vyšší než 0,3, což vypovídá o nízké pravděpodobnosti bankrotu společnosti ABC.

Graf 4.18 Hodnoty Tafflerova modelu v letech 2014 - 2016

Zdroj: vlastní zpracování

4.6 Vyhodnocení ekonomické situace, doporučení a návrhy

Z analýzy absolutních ukazatelů rozvahy vyplývá, že společnost ABC v prvních dvou analyzovaných obdobích investovala peněžní prostředky zejména do rozšíření dlouhodobého hmotného majetku. Nárůst výše dlouhodobých závazků a bankovních úvěrů v roce 2015 naznačuje úvěrové financování investic v tomto období, přičemž se firmě ABC podařilo v následujícím roce podstatnou část zapůjčeného kapitálu splatit. Investice do dlouhodobého majetku byly učiněny v souladu s bilančním pravidlem financování tohoto majetku dlouhodobými zdroji. Na základě výsledků vertikální analýzy pasiv lze poznamenat, že v kapitálové struktuře společnosti po celou dobu převažovaly cizí zdroje nad vlastním kapitálem.

Na konci účetního období 2015 byl v porovnání s předchozím i následujícím rokem zaznamenán neobvykle vysoký stav pohledávek. Vzhledem k tomu, že tento nárůst nijak významně neovlivnil výši tržeb podniku ABC v daném roce, lze se současným přihlédnutím k nárůstu výnosů příštích období předpokládat, že neobvykle vysoký objem pohledávek byl zhruba z poloviny způsoben fakturací výkonů či zboží, jež byly dodány až v následujícím účetním období. Zbývající část zvýšeného objemu pohledávek pak může do určité míry svědčit o možném zhoršení platební kázně odběratelů. Při analýze rozvahy byl také zjištěn klesající trend výše

peněžních prostředků společnosti v hotovosti a na účtech, který výrazně ovlivnil hodnoty ukazatele okamžité likvidity a čistý peněžně-pohledávkový fond v letech 2015 a 2016.

Nejlepšího výsledku hospodaření dosáhla firma ABC s.r.o. v účetním období roku 2014. Přestože výsledky hospodaření v následujících letech byly již podstatně nižší, zůstala společnost ABC i nadále zisková.

Jelikož výkony podniku tvořily 80 % - 90 % výnosů firmy, lze podotknout, že tvorba vlastního kapitálu společnosti v podobě výsledku hospodaření nejvíce závisí na tržbách za vlastní výrobky a na výkonové spotřebě, která představovala více než polovinu nákladů společnosti. Opomenout nelze také osobní náklady, které tvoří přibližně 28 % všech nákladů. Výsledek hospodaření se také v menší, avšak stále významné míře odvíjí od výše tržeb za zboží a jim přiřaditelným nákladům.

S ohledem na všechny použité ukazatele lze celkově jednoznačně jako nejlepší vyhodnotit rok 2014. Naopak v následujícím roce došlo k výraznému zhoršení ekonomické situace podniku, neboť zde dosahují hodnoty téměř všech ukazatelů nejhorších výsledků. V roce 2016 lze pozorovat jejich zlepšení, které naznačuje jistou stabilizaci finančního zdraví podniku.

Přestože ve sledovaném období byl zaznamenán postupný mírný pokles výše čistého pracovního kapitálu o přibližně jeden milión Kč, jeho hodnota zůstala kladná.

Ukazatele běžné a pohotové likvidity podniku v letech 2014 až 2016 dosahovaly intervalů obecně doporučených hodnot a v rámci jejich srovnání s odvětvím je lze hodnotit s výjimkou pohotové likvidity v roce 2016 jako nadprůměrné. Okamžitá likvidita podniku byla v roce 2014 srovnatelná s odvětvím. V následujících letech se však její hodnota blížila nule a nacházela se tak pod průměrem odvětví i pod hranicí obecně doporučených hodnot. I přes skutečnost, že je tento ukazatel ve většině případů vnímán spíše jako doplňkový, takto nízké hodnoty mohou indikovat určité problémy podniku s platební schopností.

Obrat celkových aktiv podniku lze hodnotit pozitivně, neboť hodnoty těchto ukazatelů nabývají hodnot větší než 1 a zároveň přesahují oborový průměr, který se v těchto letech pohyboval okolo hodnoty 1,12. Doba obratu zásob společnosti ABC se v letech 2014 až 2016 pohybuje v průměrné délce 50 dnů. V porovnání s odvětvím byly její zásoby v podniku průměrně vázány po kratší dobu. Zásoby podniku jsou tedy zřejmě dostatečně likvidní. V roce 2015 došlo ke zhoršení platební morálky odběratelů i samotné společnosti ABC, neboť se doby obrátů těchto položek značně zvýšily. V roce 2016 došlo v těchto oblastech k částečnému zlepšení. Obchodní deficit dosahoval ve všech sledovaných letech kladných hodnot a firma se tedy ocitla v nevýhodě vůči svým odběratelům.

Společnost ABC by měla přezkoumat platební disciplínu svých odběratelů a její snahou by mělo být urychlení doby inkasa svých pohledávek, které by vedlo k lepší solventnosti. Další možností, jak snížit obchodní deficit, je prodloužení doby úhrady závazků.

Podniky v odvětví výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků využívají ke svému financování přibližně stejný podíl vlastního a cizího kapitálu. Jak dokazují hodnoty ukazatelů finanční stability i vertikální analýza pasiv, podnik ABC využívá k financování svých aktivit převážně cizích zdrojů (průměrně 70 %). O konzervativním přístupu k financování podnikových potřeb vypovídá skutečnost, že aktiva podniku ABC byla po celou sledovanou dobu více než dvojnásobně kryta dlouhodobými zdroji.

Vývoj rentability společnosti lze hodnotit jako dobrý pouze v prvním sledovaném období, kdy převyšoval průměrnou rentabilitu v odvětví, jelikož v následujících letech ziskovost společnosti klesla k velmi nízkým hodnotám.

K zajištění lepší rentability a snižování své zadluženosti, prostřednictvím tvorby vlastního kapitálu v podobě vyšších zisků, by společnost ABC měla zvážit možnost zvýšení ziskové marže svých výrobků či se navíc ve větší míře věnovat prodeji zboží.

Výsledky jednotlivých oblastí analýzy jsou shrnuty v podobě SWOT analýzy v tabulce 4.17.

Tabulka 4.17 SWOT analýza společnosti ABC

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dosahování zisku • Úrokové krytí • Rychlost obratu celkových aktiv a zásob • Vysoká běžná likvidita • Výše ČPK • Dodržování bilančního pravidla financování 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká zadluženost • Zhoršení rentability • Nízká okamžitá likvidita • Kladný obchodní deficit
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Urychlení inkasa pohledávek • Prodloužení doby úhrady závazků • Zvýšení ziskové marže • Silnější orientace na prodej zboží 	<ul style="list-style-type: none"> • Platební neschopnost • Zvyšování zadluženosti • Ztrátovost

Zdroj: vlastní zpracování

5 Závěr

Cílem práce bylo vyhodnotit ekonomickou situaci společnosti ABC s.r.o. prostřednictvím ekonomické analýzy, provedené na základě účetních výkazů společnosti z let 2014 až 2016, za pomoci předem stanovených metod a v návaznosti na její výsledky nalézt příčiny zjištěných skutečností a navrhnout možná opatření a doporučení.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část je zpočátku zaměřena na charakteristiku ekonomické analýzy, její uživatele, zdroje vstupních dat a rozdělení ukazatelů výkonnosti z hlediska jejich závislosti na finančních trzích. Tato část dále obsahuje rozdělení metod finanční analýzy a popis skupin i konkrétních ukazatelů, které byly v rámci ekonomické analýzy podniku ABC použity. V praktické části byly tyto metody s využitím informací získaných z účetních výkazů společnosti ABC aplikovány. Provedena byla vertikální a horizontální analýza účetních výkazů, analýza fondů finančních prostředků a analýza poměrových a souhrnných ukazatelů. V závěru praktické části byly shrnuty výsledky analýzy a na jejich základě byla vyhodnocena ekonomická situace podniku, dále byly hledány příčiny zjištěného stavu a navržena některá opatření a doporučení, čímž byl cíl diplomové práce naplněn.

Jako velice příznivou lze hodnotit ekonomickou situaci podniku v roce 2014, kdy došlo ke zvýšení tržeb za vlastní výroby a zároveň zachování objemu výkonové spotřeby a jen mírnému nárůstu osobních nákladů, což vedlo k vykázání nejvyššího zisku ze všech sledovaných období. Dobré finanční zdraví podniku v tomto období potvrzují také nejpříznivější hodnoty aplikovaných poměrových i souhrnných ukazatelů.

V roce 2015 však v podniku již došlo k určitému zhoršení finanční situace. Společnost ABC v tomto období vykazovala podstatně nižší zisk z důvodu poklesu její obchodní marže i tržeb za vlastní výroby. Pokles tržeb se pak zákonitě projevil v nízkých hodnotách ukazatelů rentability a aktivity. V období roku 2015 výrazně vzrostla zadluženost podniku z důvodu čerpání dlouhodobých úvěrů. Vlivem nárůstu výše pohledávek se rovněž zhoršila platební schopnost podniku, kterou dokazují téměř nulové hodnoty okamžité likvidity.

V roce 2016 došlo k určité stabilizaci ekonomické situace podniku ABC, její zisk se oproti minulému období zvýšil a s ním i většina ukazatelů finančního zdraví.

Diplomová práce může podniku ABC posloužit k hodnocení jeho finančního zdraví a výkonnosti v uplynulých letech. Může být podkladem k uskutečnění konkrétních rozhodnutí a opatření v současnosti i budoucnu, které by mohly vést ke zlepšení v některých oblastech její činnosti.

Při celkovém hodnocení vývoje ekonomické situace firmy ABC lze jako pozitiva ve všech účetních obdobích podrobených analýze uvést například krytí stálých aktiv dlouhodobým kapitálem, dosahování zisku, přiměřené úrokové krytí, dostatečnou výši čistého pracovního kapitálu a v rámci odvětví nadprůměrný obrat aktiv a zásob.

Společnost ABC s.r.o. by však na základě výsledků analýzy jejího hospodaření v letech 2014 až 2016 měla věnovat pozornost klesajícímu podílu peněžních prostředků na oběžných aktivech, které mohou ohrožovat její solventnost. Částečným východiskem této situace by mohlo být snižování obchodního deficitu a tím i potřeby úvěrového financování. Firma ABC by rovněž měla hledat možnosti, jak zvýšit své tržby a tím i zisk. Doporučit lze přehodnocení cenové tvorby jejích výrobků a zvážení možnosti zvýšení ziskové marže či se ve větší míře věnovat prodeji zboží.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] BLÁHA, Zdenek a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2006. 194 s. ISBN 80-7261-145-3.
- [2] DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [3] DUŠEK, Jiří. *Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech*. 7.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-5417-8.
- [4] KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 328 s. ISBN 978-80-7380-591-3.
- [5] KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza - krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [6] KNÁPKOVÁ, A., D. PAVELKOVÁ a K. ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2. rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [7] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada Publishing, 2013. 551 s. ISBN 978-80-247-4574-9.
- [8] PETŘÍK, Tomáš. *Ekonomické a finanční řízení firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 736 s. ISBN 978-80-247-3024-0.
- [9] PILAŘOVÁ, Ivana a Jana PILÁTOVÁ. *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2014*. 7. přeprac. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. ISBN 978-80-87480-27-4
- [10] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. 160 s. ISBN 978-80-247-5534-2.
- [11] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 2011. 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [12] SYNEK, M., H. KOPKÁNĚ a M. KUBÁLKOVÁ. *Manažerské výpočty a ekonomická analýza*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 301 s. ISBN 978-80-7400-154-3.
- [13] ZALAI, Karol. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. 6. rozš vyd. Bratislava: Sprint, 2008. 385 s. ISBN 978-80-89085-99-6

Elektronické dokumenty

- [14] KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Poslání a smysl auditu*. [online]. KAČR Dostupné z: <https://www.kacr.cz/poslani-a-smysl-audit>

- [15] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Finanční analýza podnikové sféry za rok 2014* [online]. MPO [3. 4. 2015]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument157262.html>
- [16] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Finanční analýza podnikové sféry za 1. – 4. čtvrtletí 2015* [online]. MPO [2. 11. 2016]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/financni-analyza-podnikove-sfery-za-1--_4--ctvrtleti-2015--221221/
- [17] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Finanční analýza podnikové sféry za rok 2016* [online]. MPO [30. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/financni-analyza-podnikove-sfery-za-rok-2016--228985/>

Ostatní

- [18] Vyhláška č. 500 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 174, s. 9690-9722. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3993>
- [19] Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802-2809. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2518>

Seznam zkratk

A	aktiva
BÚ	bankovní úvěry
CF	cash flow
CFROI	cash flow z investic
č.	číslo
ČNB	Česká národní banka
ČPK	čistý pracovní kapitál
ČPP	čisté pohotové prostředky
ČPPF	čistý peněžně-pohledávkový fond
ČR	časové rozlišení
ČSÚ	Český statistický úřad
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DIV	dividendy
DM	dlouhodobý majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
E	vlastní kapitál
EA	emise akcií
EAT	zisk po zdanění
EAR	nerozdělný zisk
EBIT	zisk před úroky a zdaněním
EBITDA	zisk před úhradou úroků, daní a odpisů
EBT	zisk před zdaněním
EVA	ekonomická přidaná hodnota
FIFO	First In First Out
IB	Index bonity
Kč	Koruna česká

KFM	krátkodobý finanční majetek
KZAV	krátkodobé závazky
mil.	milión
MVA	tržní přidaná hodnota
NPV	čistá současná hodnota
NZ	nerozdělený zisk
OA	oběžná aktiva
ODP	odpisy
odst.	odstavec
písm.	písmeno
POHL	pohledávky
ROA	rentabilita aktiv
ROC	rentabilita nákladů
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
s.	strana
Sb.	sbírka zákonů
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
st.	stupeň
T	tržby
tis.	tisíc
VHBÚO	výsledek hospodaření běžného účetního období
VHML	výsledek hospodaření minulých let
VK	vlastní kapitál
ZAS	zásoby

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27.4.2018

.....

Bc. Petr Miczka

Seznam příloh

Příloha 1 Rozvaha společnosti ABC (2014)

Příloha 2 Výkaz zisku a ztráty společnosti ABC (2014)

Příloha 3 Rozvaha společnosti ABC (2015)

Příloha 4 Výkaz zisku a ztráty společnosti ABC (2015)

Příloha 5 Rozvaha společnosti ABC (2016)

Příloha 6 Výkaz zisku a ztráty společnosti ABC (2016)